

ESTRATÈGIA DE RETORN DE LES PERSONES VALENCIANES A L'EXTERIOR A LA COMUNITAT VALENCIANA

*Una estratègia codissenyada amb la ciutadania
i tots els agents implicats en el procés de
retorn a la Comunitat Valenciana*

Febrer 2023

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria de Participación,
Transparencia, Cooperación
y Calidad Democrática

ÍNDIX

1. Antecedents	3
1.1. Referències normatives	4
2. Accions prèvies a la definició de l'Estratègia de retorn a la CV	6
2.1. Diagnòstic de l'emigració valenciana	7
2.2. Foment dels vincles amb les persones valencianes a l'exterior	9
2.3. Caràcter transversal de l'Estratègia	10
2.4. Constitució del Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn de les Persones Valencianes a l'Exterior a la Comunitat Valenciana	10
3. Procés participatiu associat a la redacció de l'Estratègia	12
4. Principis inspiradors de l'Estratègia de retorn a la Comunitat Valenciana	16
5. Concepte de persona valenciana retornada	18
6. Estratègia valenciana de retorn	22
6.1. Propostes plantejades per l'Administració valenciana	22
6.2. Estructura formal	25
6.3. Accions i mesures	27
6.3.1. Àrea d'intervenció 1. Informació, assessorament i seguiment	28
6.3.2. Àrea d'intervenció 2 - Formació, empleabilitat i emprenedoria	31
6.3.3. Àrea d'intervenció 3 - Inclusió i integració social	34
6.4. Cronograma d'implantació	36
6.5. Vinculació amb els objectius de desenvolupament sostenible	37
7. Consideracions finals sobre l'estratègia	39
8. Annexos	41

1. ANTECEDENTS

La Comunitat Valenciana ha experimentat històricament una emigració de la seua població. Si prenem com a punt de partida la segona meitat del segle XIX, la major part de les persones que van abandonar la Comunitat es van dirigir a Amèrica Llatina, el Brasil i els Estats Units. A conseqüència d'aquest fet, hui dia hi ha grans comunitats de persones hispanoamericanes amb orígens valencians, en particular a Llatinoamèrica, i més concretament als països del denominat Con Sud. Entre aquests, l'Argentina alberga una nombrosa comunitat de persones d'ascendència valenciana. L'emigració a Amèrica va tindre continuïtat al llarg del primer terç del segle XX.

Finalitzada la Guerra Civil espanyola, es va produir una emigració, per motius polítics, cap a molts països de l'àmbit llatinoamericà, entre els quals van destacar la mateixa Argentina i Mèxic. Les dues nacions van acollir una gran quantitat de persones exiliades que hi van recalar amb motiu de la repressió de postguerra que es va produir durant el primer període del franquisme.

Ja en la segona meitat del segle XX, al llarg de les dècades de 1950 i 1960, un nombre considerable de persones procedents d'Espanya, també valencianes, es va instal·lar en diverses destinacions d'Europa occidental, i França, Bèlgica, Suïssa i Alemanya van ser les que més immigrants van rebre. Aquest flux responia a les necessitats de les economies d'aquests països, que es trobaven en plena expansió, i al relatiu estancament de l'economia espanyola, que encara no havia començat l'enlairament que va caracteritzar les dècades següents.

Dins d'Espanya, un fenomen similar, però amb la seua pròpia dinàmica, va ser l'èxode rural que va tindre lloc durant la segona meitat del segle XX i que es va produir sota fórmules diferents, però amb un denominador comú: el trasllat poblacional a espais urbans i periurbans. En el cas de l'èxode rural des de les comarques de l'interior valencià, la major part d'aquest flux migratori va tindre com a destinació el litoral mediterrani, que, en general, es va acabar assentant a la Comunitat Valenciana, però que també va recalar a Barcelona i la seua àrea metropolitana. Una altra modalitat d'èxode rural que convé destacar, per l'impacte en la sociologia actual de la Comunitat Valenciana, és el que va propiciar l'arribada de desenes de milers de persones procedents de l'àmbit rural de comunitats com ara Castella-la Manxa, Extremadura i Andalusia.

Més recentment, va ser la crisi econòmica i financera de la primera dècada del segle XXI la que va provocar un moviment migratori de persones joves que es van traslladar des de la Comunitat cap a molts punts d'Europa central i septentrional. En particular, Alemanya i el Regne Unit es van erigir en la destinació de moltes persones amb titulacions superiors que van tindre l'oportunitat de desenvolupar una trajectòria professional en millors condicions del que podrien haver-ho fet a la Comunitat Valenciana. Aquest flux no ha cessat des de llavors, encara que en els últims anys ha experimentat una lleugera reculada. També es registra un grup d'aquesta població amb titulació universitària que es

desplaça a altres regions d'Espanya on sectors com el tecnològic i de la innovació ofereixen més oportunitats laborals.

Una altra circumstància associada als moviments migratoris contemporanis és l'existència de fluxos itinerants, que impliquen l'eixida des del lloc al qual es va arribar després de la primera emigració. Aquesta classe de moviments, que poden revestir formes diferents, s'ha intensificat en les últimes dècades, ja que han augmentat la mobilitat i la volatilitat de les condicions del treball. Posant el focus en les persones valencianes que resideixen a l'exterior, s'observa que aquest fenomen té lloc majoritàriament entre diverses destinacions situades a la Unió Europea, i que afecta en major mesura les persones joves.

1.1. REFERÈNCIES NORMATIVES

La referència normativa fonamental en matèria de retorn es troba recollida en l'article 42 de la Constitució Espanyola, que atribueix a l'Estat la competència en aquesta matèria:

“L'Estat vetllarà especialment per la salvaguarda dels drets econòmics i socials dels treballadors espanyols a l'estranger i n'orientarà la política cap al seu retorn”.

En exercici d'aquesta competència, l'Estat ha dictat la legislació següent:

- Llei 40/2006, de 14 de desembre, de l'Estatut de la ciutadania espanyola a l'exterior (BOE núm. 299, de 15/12/2006).
- Reial decret 230/2008, de 15 de febrer, pel qual es regula el Consell General de la Ciutadania Espanyola a l'Exterior (BOE núm. 41, de 16 de febrer de 2008).
- Reial decret 1960/2009, de 18 de desembre, pel qual es regulen els consells de residents espanyols a l'estranger (BOE núm. 2, de 2 de gener de 2010).
- Ordre AEC/2172/2010, de 13 de juliol, per la qual es regulen la constitució, l'elecció i el funcionament dels consells de residents espanyols a l'exterior (BOE núm. 192, de 9 d'agost de 2010).

I, entre altres accions, ha editat una guia del retorn que proporciona informació sobre les prestacions i ajudes a les quals es té dret en ocasió d'aquest retorn, i amb informació completa que resol els dubtes generals que els poden sorgir a les persones quan es plantegen tornar a Espanya.

El Consell General de la Ciutadania Espanyola a l'Exterior (CGCEE) és un òrgan de participació on tenen representació l'Estat, les comunitats autònomes i la ciutadania espanyola a l'exterior on s'atenen les propostes d'aquesta. Recentment ha arrancat el seu huité mandat, i la Generalitat Valenciana ha sigut present en les sessions convocades. A més de l'eliminació del vot pregat com un dels avanços aconseguits de manera recent, una idea repetida en el

si del CGCEE respecte dels plans de retorn, a subratllar en aquest document estratègic, és la que els plans de retorn no han de ser sectorials, limitats únicament a l'atracció de joves o de l'anomenat "talent", sinó que han de tindre un plantejament inclusiu.

Per la seua banda, i en exercici de les competències pròpies, algunes comunitats autònomes han desplegat i aprovat plans i estratègies de retorn propis per a atendre les seues situacions demogràfiques peculiars, com és el cas de Galícia o Extremadura. En el cas de la Comunitat Valenciana, no es comptava amb un pla de retorn propi. Tampoc es comptava amb cap referència normativa autonòmica a la matèria de retorn.

Amb aquest document, resultat del treball col·laboratiu de tots els agents institucionals i socials implicats i de la ciutadania, es presenta la primera estratègia de retorn a la Comunitat Valenciana, també denominada Estratègia valenciana de retorn, com a referent estratègic que ha de guiar l'acció del Consell de la Generalitat, per a afavorir el retorn de les persones valencianes a l'exterior que hi desitgen tornar.

A més, el procés de disseny de l'estratègia ha suposat l'impuls del desplegament normatiu de la matèria, que ha assolit el nivell legal de regulació en la normativa autonòmica valenciana.

Com s'explicarà més avant, la vigent Llei 2/2015, de 2 d'abril, de participació ciutadana de la Comunitat Valenciana ha sigut modificada per la Llei 8/2022, de 29 de desembre, de mesures fiscals, gestió administrativa i financera i organització de la Generalitat (DOGV núm. 9501, de 30.12.2022), per a incloure la disposició següent i poder donar cobertura legal a les accions afavoridores del retorn en l'àmbit autonòmic:

Disposició addicional única. Retorn de persones valencianes a l'exterior
La Generalitat afavorirà el retorn de les persones valencianes a l'exterior a la Comunitat Valenciana. A aquest efecte, en el disseny i desenvolupament de les accions i els programes del Consell, es facilitarà l'accés als recursos públics d'aquestes persones atenent la consideració especial que tenen com a persones retornades.

A més, la futura Llei de participació ciutadana i foment de l'associacionisme, actualment en debat parlamentari en les Corts Valencianes, preveurà una regulació més detallada del retorn i de la persona valenciana a l'exterior i retornada.

2. ACCIONS PRÈVIES A LA DEFINICIÓ DE L'ESTRATÈGIA DE RETORN A LA COMUNITAT VALENCIANA

L'any 2020, Les Corts van dictar la Resolució 189/2020, mitjançant la qual es va instar el Consell a “Facilitar el retorn de les valencianes i els valencians a l'exterior amb la dotació de recursos necessaris per al desenvolupament de polítiques adequades. Enfortir les polítiques d'acompanyament en el retorn, sobretot per a la generació d'emigrants a partir de les crisis de 2008.”

Posteriorment, les Corts van adoptar la Resolució 414/2021, en la qual es va instar el Consell de la Generalitat a elaborar el primer pla de retorn de valencianes i valencians a la Comunitat Valenciana, per a facilitar el retorn de les persones valencianes emigrades per raons econòmiques que tinguen la voluntat de tornar. Assenyalava aquesta resolució que “És fonamental crear a priori un espai de debat i reflexió sobre la idea de retorn en què diversos organismes, actors i institucions plantegen les accions que s'han de tindre en compte per a elaborar el primer pla de retorn a la Comunitat Valenciana. El Consell ha de constituir aquest fòrum de debat per al retorn de valencians i valencianes i tindre com a comesa les accions següents: conèixer un diagnòstic de la situació actual (mapa de moviments migratoris de valencians i valencianes, perfil de les persones migrades fora de la Comunitat Valenciana, etc.), plantejar mesures que faciliten el retorn en les millors condicions (recuperar el vincle institucional, conèixer el capital humà i d'aprenentatge personal i professional, el procés d'adaptació, habitatge, integració i participació, les necessitats educatives i sanitàries, etc.), coordinar les accions transversals implicades en el pla de retorn (competències municipals, autonòmiques i estatals), estudiar la viabilitat d'un punt d'informació i interlocució que facilite el retorn (oficina d'informació al retorn, coordinació amb els centres valencians a l'estranger –CEVEX– o consolats, etc.) i conèixer projectes d'acompanyament que estan funcionant bé, per tal de crear una xarxa de recursos que acompanyen al procés de retorn (ambaixadors, arrelament, etc.)”.

Aquesta atribució va ser encomanada a la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica per mitjà del Decret 179/2020, de 30 d'octubre, del Consell, d'aprovació del Reglament orgànic i funcional d'aquesta conselleria i, concretament, a la Direcció General de Participació Ciutadana, a la qual s'atribueixen les competències de coordinar les accions dels departaments competents en les matèries necessàries per a afavorir i facilitar el retorn de les persones emigrants valencianes –sense perjudici de les competències atribuïdes a altres òrgans–, i la de fer costat a les persones valencianes residents a l'estranger que s'hagen hagut de desplaçar forçosament per raons econòmiques. En conseqüència, amb l'assignació d'aquesta nova competència, mitjançant l'Ordre 1/2021, de 20 d'abril, de la consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, es va crear el Servei de Suport a les Persones Valencianes a l'Exterior, incardinat en la Direcció General de Participació Ciutadana.

Les accions encomanades es van iniciar concretant reunions bilaterals amb els departaments amb competències en matèria de retorn d'altres comunitats autònomes que ja comptaven amb un pla propi, per a aprendre del procés i conèixer els encerts i les dificultats trobades en el disseny i l'execució dels seus plans. Així, es van mantindre reunions en personal de l'esmentat departament de La Rioja (09/II/2021), el País Basc (21/12/2021), Galícia (13/01/2022) i Extremadura (19/01/2022). També es va contactar amb el departament corresponent a Catalunya, encara que es trobava igualment en el procés de disseny de la seua estratègia. De les reunions mantingudes, les conclusions a les quals es va arribar, i que cal destacar, van ser les següents:

- A. És fonamental conèixer la realitat de l'emigració valenciana per a dissenyar una estratègia que done resposta als problemes reals que troben les persones que desitgen tornar.
- B. És necessari fomentar i mantindre els vincles amb les persones valencianes a l'exterior.
- C. Es tracta d'una competència transversal que incumbeix totes les administracions i tots els departaments del Consell amb competències que puguen afavorir el retorn.

2.1. DIAGNÒSTIC DE L'EMIGRACIÓ VALENCIANA

En les reunions amb altres comunitats autònomes es va posar de manifest la dificultat de conèixer dades fidedignes sobre el nombre de residents a l'estranger, els perfils i els llocs de destinació. Aquesta dificultat consisteix en el fet que les dades oficials amb les quals es compta procedeixen del PERE (Padró d'espanyols residents a l'estranger que porten els consolsats), que és d'inscripció voluntària per a les persones residents a l'exterior.

El 9 de desembre de 2021 es va mantindre la primera reunió amb l'Institut Valencià d'Estadística (IVE), que va oferir la seua col·laboració a la Direcció General de Participació Ciutadana, dins de les seues competències d'anàlisi estadística i d'explotació de dades, per a conèixer la realitat de l'emigració valenciana.

Així, la col·laboració amb l'IVE va possibilitar, d'una banda, facilitar les dades del PERE, el gener de 2022, i, d'una altra, assessorar en el disseny i l'explotació d'una enquesta promoguda per la Direcció General de Participació Ciutadana, dirigida a les persones valencianes a l'exterior i retornades, que es va habilitar en la web GVA Participa¹ el març de 2022 (annex I). En maig de 2022, l'equip de sociòlegs becats en la Direcció General de Participació Ciutadana, comptant amb l'assessorament del personal de l'IVE, va procedir a l'anàlisi dels 150 registres emplenats en l'enquesta; elaborant l'INFORME SOBRE LA SITUACIÓ DE LA POBLACIÓ VALENCIANA RESIDENT A L'EXTRANGER I RESULTATS DE L'ENQUESTA (annex II). Aquest informe es va presentar en el I Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn, com

¹ <https://participem.gva.es/es/valencians-i-valencianes-en-l-exterior>

s'explica més avant, i es troba publicat en la web GVA Participa. S'adjunten com a annexos a aquesta estratègia:

De les conclusions a què es va arribar després de l'anàlisi de les dades del PERE, publicades per l'Institut Nacional d'Estadística, cal assenyalar les següents:

- En data d'1 de gener de 2022, el nombre de persones valencianes residents a l'estranger va arribar a les 156.986.
- Aquesta xifra suposa un increment del 4,51 % de la població resident a l'estranger respecte a l'1 de gener de 2021.
- El continent amb un nombre de valencians i valencianes a l'estranger més elevat és Europa (58,76 %), seguit d'Amèrica (36,89 %).
- Una àmplia majoria de persones valencianes residents a l'estranger ha nascut al país en el qual resideix actualment, mentre que el 31 % dels valencians i les valencianes residents a l'estranger, el seu lloc de naixement ha sigut una de les tres províncies de la Comunitat Valenciana.
- Una comparació entre les comunitats autònomes principals diu que Galícia és la que compta amb una proporció més alta de residents a l'estranger respecte a la població total (19,67 %), i la mitjana nacional se situa en un 5,78 %. La Comunitat Valenciana se situa en una proporció del 3,08 % per davall de la mitjana nacional.

De l'anàlisi dels registres de l'enquesta es desprén que:

- El 88 % de les persones que han fet l'enquesta fa més de 3 anys que resideixen fora de la Comunitat Valenciana.
- El 55,34 % de les persones enquestades valencianes residents a l'estranger van emigrar per un motiu laboral; el 17,96 %, amb motiu de la situació econòmica, i el 15,53 %, per motius acadèmics.
- Les persones que es plantegen el retorn ho fan per motius familiars i enyorança, i troben com a obstacles principals la situació laboral i econòmica de la Comunitat Valenciana.

Aquesta enquesta, encara oberta en data de hui en GVA Participa, va suposar un primer instrument de coneixement de la realitat de l'emigració valenciana, i constitueix una eina viva amb què mantindre el vincle amb les persones valencianes emigrades i conèixer les seues necessitats per a tornar.

2.2. FOMENT DELS VINCLES AMB LES PERSONES VALENCIANES A L'EXTERIOR

En les reunions mantingudes amb els responsables en matèria de retorn d'altres comunitats autònomes es va posar en relleu la conveniència de conèixer les necessitats de les persones valencianes a l'exterior en els diversos llocs de destinació i circumstàncies, i la seua evolució per a poder-les ajudar des de les administracions valencianes de manera precisa i eficient.

Actualment, a més de l'eina de comunicació directa mitjançant l'ENQUESTA dirigida a les persones valencianes a l'exterior i retornades, hi ha altres mecanismes de foment i manteniment dels vincles entre l'Administració valenciana i les persones valencianes a l'exterior. Un mitjà tradicional molt profitós el constitueixen els centres valencians a l'exterior, tradicionalment denominats cases regionals o comunitats de valencians i valencianes a l'exterior.

Les comunitats de valencians assentades fora de la Comunitat Valenciana troben el seu reconeixement en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana com a instrument de participació de la ciutadania valenciana a l'exterior i com a via per al manteniment dels vincles sentimentals, afectius, socials i culturals amb el poble valencià, així com per al foment del coneixement de la seua història, la llengua pròpia i la seua cultura fora del territori de la Comunitat. Hui dia hi ha quaranta-dos centres valencians reconeguts (enumerats i ubicats en l'annex III) i es pot afirmar que han constituït i constitueixen un model d'èxit com a centres de reunió i atenció a les persones valencianes a l'exterior, i contribueixen al manteniment de les seues relacions amb l'Administració valenciana.

No obstant això, atés que els models relacionals de la població en el segle XXI han patit grans canvis, sorgeix la necessitat d'explorar altres mecanismes d'interrelació, més enllà del moviment associatiu que els CEVEX representen. Un exemple en són les trobades geogràfiques o temàtiques de persones valencianes a l'exterior, promogudes per l'Administració, que suposen un espai de connexió entre les persones valencianes residents en un territori o afectades per problemàtiques comunes. Aquestes trobades poden tindre lloc presencialment (també amb la col·laboració dels CEVEX) o pels mitjans que les noves tecnologies faciliten, de manera que possibiliten la relació directa entre aquestes i amb l'Administració valenciana.

2.3. CARÀCTER TRANSVERSAL DE L'ESTRATÈGIA

Encara que la competència en matèria de retorn és atribuïda a l'Estat de manera explícita en la Constitució Espanyola, les comunitats autònomes, en l'exercici de les competències que tenen, poden desenvolupar polítiques afavoridores del retorn als seus territoris, complementàries als recursos i programes que a escala nacional l'Administració de l'Estat destina.

Cal establir una coordinació i comunicació directa i bidireccional entre l'Administració de l'Estat i la de la Generalitat per a conjuminar esforços. En aquest sentit, el 3 de desembre de 2021 va tindre lloc la primera reunió entre la Direcció General de Participació Ciutadana de la Generalitat i la Direcció General de Migracions del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions i, des de llavors, i durant tot el procés de disseny de l'Estratègia valenciana de retorn, s'han succeït contactes en l'àmbit tècnic per a sol·licitar acompanyament en l'evolució del procés de disseny de l'estratègia.

La transversalitat en matèria de retorn de les persones valencianes a l'exterior requereix una coordinació i implicació de les administracions a escala vertical, però també entre els diversos òrgans de l'Administració de la Generalitat.

En l'àmbit autonòmic, la competència en matèria de retorn ha sigut assignada a la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, però també correspon a tots els departaments les competències dels quals puguen tindre incidència en el retorn. A més, assoleix i requereix la implicació de les administracions de l'àmbit local que tenen competències des d'un punt de vista assistencial i d'altres que poden facilitar l'accés als recursos disponibles a les persones valencianes que retornen.

2.4. CONSTITUCIÓ DEL FÒRUM PER AL DISSENY DE L'ESTRATÈGIA DE RETORN DE LES PERSONES VALENCIANES A L'EXTERIOR A LA COMUNITAT VALENCIANA

Amb l'objectiu d'atendre aquesta transversalitat, es va establir un contacte de manera bilateral per part de la Direcció General de Participació Ciutadana amb altres departaments del Consell, i es va remetre a totes les conselleries, el desembre de 2021, un model de fitxa amb què recaptar les propostes de línies i programes que cadascuna podia oferir per a afavorir el retorn a la Comunitat. Feta aquesta identificació inicial de recursos en l'àmbit de la Generalitat, la consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica va constituir el Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn de les Persones Valencianes a l'Exterior a la Comunitat Valenciana, mitjançant la Resolució de 15 de febrer de 2022 (DOGV núm. 9291, de 04.03.2022) (annex IV i annex V).

Aquest fòrum constitueix un grup de treball de caràcter consultiu i d'assessorament a la persona titular de la conselleria amb competències en matèria de retorn, en el qual tenen cabuda tant les administracions autonòmiques i provincials, com agents i actors la participació dels quals es considere convenient o oportuna per a enriquir el diàleg i disseny de l'estratègia, i la mateixa ciutadania, a títol individual o per mitjà de les associacions que la representen.

Quant als vocals institucionals, per part de la Generalitat, el Fòrum agrupa representants de la conselleria amb competències en matèria de retorn i dels departaments competents en matèria d'educació, sanitat, justícia, ocupació, política migratòria, serveis socials, repte demogràfic i lluita contra la despoblació, economia, estadística, habitatge i innovació. També en són vocals institucionals representants de les tres diputacions provincials, dos de l'Administració local, i el Comitè Econòmic i Social.

Les vocalies socials del Fòrum integren els representants següents:

- Tres dels CEVEX més implicats en polítiques de retorn: Valencians UK, Espai Valencià a Bèlgica i el Cevex de Córdoba, Argentina.
- Entitats associatives de l'àmbit de l'emigració: CEAR i Marea Granate.
- Organitzacions sindicals i empresarials més representatives de la Comunitat Valenciana: Unió General de Treballadors - País Valencià, Comissions Obreres del País Valencià i la Confederació Empresarial de la Comunitat Valenciana.
- El Consell de Cambres de Comerç.
- Ciutadans actius i experts en matèria de retorn de l'àmbit acadèmic, professional o social.

3. PROCÉS PARTICIPATIU ASSOCIAT A LA REDACCIÓ DE L'ESTRATÈGIA

El procés participatiu associat a la redacció de l'Estratègia valenciana de retorn es va iniciar amb la **I Sessió del Fòrum** per al Disseny de l'Estratègia Valenciana de Retorn, que va tindre lloc el 22 de juny de 2022 al saló de plens del Palau de la Batlia de la Diputació Provincial de València.

En aquesta sessió es va fer la presentació del Fòrum i de la comesa que té, després de l'exposició de les dades més rellevants de l'Informe sobre la situació de la població valenciana resident a l'estranger i els resultats de l'enquesta.

Es va aprovar dur a terme un procés participatiu amb l'objectiu de:

Definir i reflexionar el contingut de l'estratègia de manera participada per tots els actors implicats i les persones interessades.

Donar resposta a les necessitats reals de les persones valencianes a l'exterior i retornades a la CV.

Aquest procés participatiu ha comprés el desenvolupament de **dos tallers de treball** dinamitzats en línia, oberts a qualsevol persona, entitat o associació interessada, en els quals es van abordar les temàtiques següents:

El concepte de persona retornada que ha de preveure l'estratègia (19 de juliol de 2022). Es va debatre àmpliament a partir d'un concepte proposat, resultat d'una anàlisi comparada del que preveuen altres estratègies de retorn autonòmiques.

Hi van participar 20 persones. La proposta i el plantejament de mesures que ha de preveure l'estratègia (6 d'octubre de 2022), a partir de nou blocs temàtics per a facilitar la formulació de les mesures:

1. ASSESSORAMENT O ACOMPANYAMENT
2. HABITATGE
3. EDUCACIÓ
4. OCUPACIÓ
5. SANITAT
6. INCLUSIÓ: AJUDES ECONÒMIQUES
7. CULTURA I INTEGRACIÓ
8. JOVENTUT
9. PERSONES MAJORS

A la sessió de treball per a la proposta i plantejament de les mesures que cal preveure van assistir 16 persones

A més dels tallers, es van habilitar formularis en línia al voltant d'aquestes temàtiques perquè qualsevol persona que no haguera pogut assistir al taller poguera expressar la seua opinió. En aquests formularis van participar 15 persones.

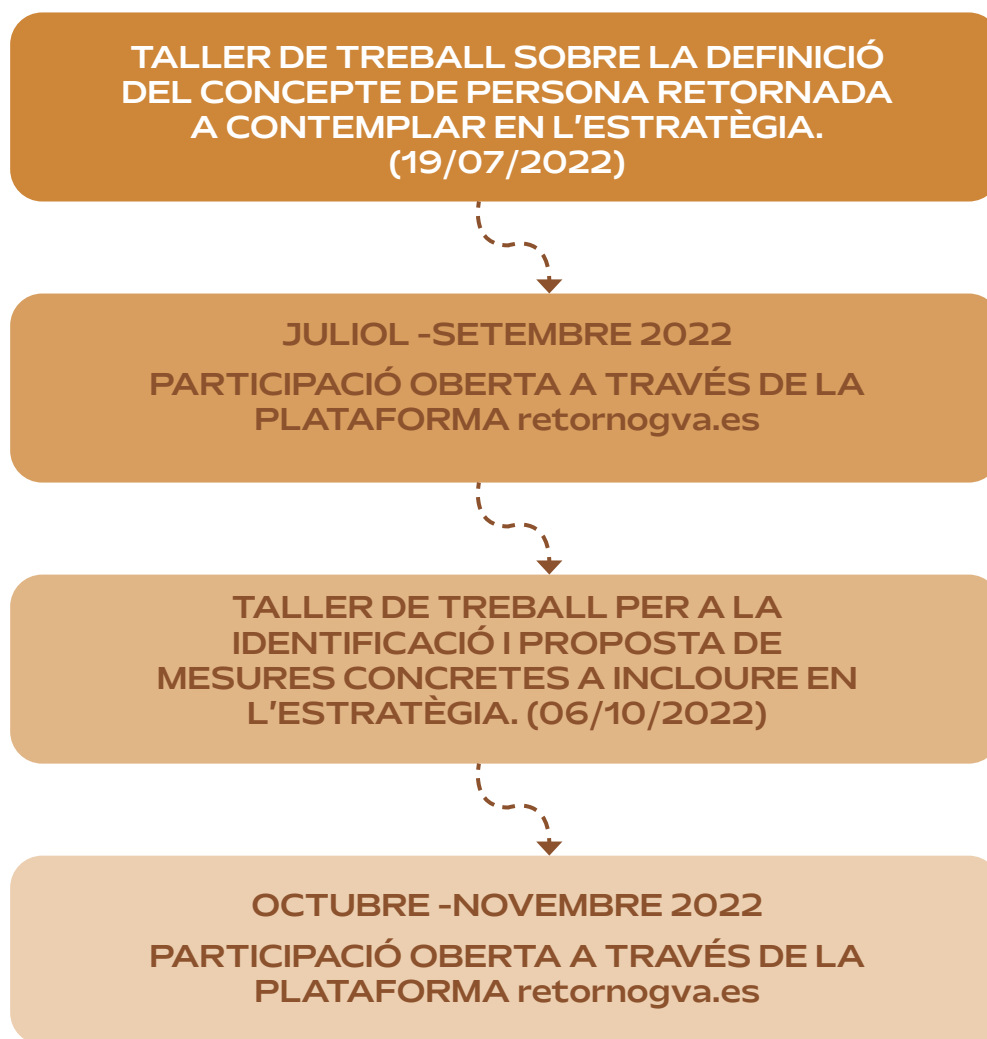

Figura I. Programació del procés de codissenya de l'Estratègia valenciana de retorn.

La realització dels tallers, formularis i l'enquesta, encara oberta en GVA Participa, han possibilitat la participació directa d'unes 220 persones valencianes a l'exterior i retornades en el procés de definició de l'Estratègia de retorn a la Comunitat Valenciana. El detall de les aportacions fetes a partir de la realització dels tallers es troba en l'annex V del document.

En la **2a sessió del Fòrum**, que va tindre lloc el 9 de novembre de 2022, es van traslladar als vocals del Fòrum les aportacions efectuades al llarg del procés de participació per part de la ciutadania, les entitats o associacions i els col·lectius de persones valencianes a l'exterior o retornades. A continuació, es va convidar els membres del Fòrum a fer les seues aportacions pel que fa a la definició del concepte de persona valenciana a l'exterior i retornada, i sobre les mesures i accions que ha de preveure l'estratègia.

Els dies 15 i 16 de desembre va tindre lloc a la ciutat de València el II Congrés de Comunitats Valencianes a l'Exterior, organitzat per la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, en el marc del Decret 94/2016, de 22 de juliol, del Consell, pel qual es regulen els centres valencians a l'exterior a la Comunitat Valenciana.

Figura 2. Cartell del Congrés de Comunitats Valencianes a l'Exterior.

Atés que l'estratègia de retorn estava en procés de disseny, es va considerar oportú aprofitar el desenvolupament del Congrés de Comunitats Valencianes a l'Exterior per a dur a terme la **3a sessió del Fòrum** i donar a conèixer el punt de desenvolupament en el qual es trobava l'estratègia, i es va fer participis els representants dels vint-i-tres CEVEX assistents. A més, dins dels tallers del Congrés, es va considerar convenient treballar sobre el paper que els CEVEX poden exercir en la difusió i el desplegament de l'estratègia, per la qual cosa un dels tres tallers desenvolupats en el Congrés tenia el títol "Els CEVEX com a protagonistes en el suport a les persones valencianes a l'exterior i en el seu retorn a la Comunitat Valenciana".

En el taller realitzat juntament amb els CEVEX, es trobaven presents els tres CEVEX amb representació social en el Fòrum. S'hi va valorar el paper que tenen com a instrument de participació en la vida social, cultural i política de la Comunitat Valenciana. Al llarg de la sessió es va subratllar que, més enllà de les seues tradicionals activitats folklòriques, culturals i de promoció de la llengua, també assumeixen projectes d'atenció a la persona valenciana a l'exterior i la facilitació del seu retorn. S'hi va arribar, entre altres, a les conclusions següents, que es van presentar en el Ple del Congrés el dia 16 de desembre:

- Els CEVEX constitueixen una estructura de suport a l'exterior a la disposició de la Generalitat per a donar a conèixer i aplicar l'estratègia i per a col·laborar en l'organització de trobades que fomenten els vincles amb les persones valencianes a l'exterior.
- Els CEVEX amb programes d'atenció i suport a la persona valenciana a l'exterior contrastats necessiten una línia de subvenció específica que els permeta dur a terme aquestes activitats amb folgança econòmica.
- Cada CEVEX té una realitat, en funció del lloc de destinació i la diversitat de situacions que s'hi presenten, a la qual ajusta les seues activitats per a prestar un servei que done resposta a les necessitats detectades.
- L'acció dels CEVEX ha de ser visibilitzada per les institucions, més enllà que se seguisquen mitjans de difusió propis (assemblees, activitats culturals de reclam, fullets, etc.).
- La persona valenciana que emigra és vulnerable al país de destinació i a la Comunitat Valenciana. En la majoria dels casos, per a no perdre els seus drets a la Comunitat, no regularitza la situació que té a l'exterior. Aquesta situació s'hauria de considerar en l'estratègia per a garantir que cap persona en quede exclosa per aquests motius burocràtics.
- Són necessàries guies clares i accessibles en què es recullen les accions de les diverses administracions per a facilitar el retorn.

A continuació, i amb la presència dels vocals del Fòrum, es va començar la 3a sessió, en la qual la presidenta del Fòrum i la directora general de Participació Ciutadana van fer una exposició de l'estratègia de retorn en el punt de desenvolupament en què es trobava en aquell moment, i van exposar aspectes fonamentals de l'estratègia com ara:

- Principis inspiradors de l'estratègia.
- Proposta de definició de persona valenciana a l'exterior i retornada, derivada del procés participatiu.
- Avanç de les mesures que ha de preveure l'estratègia.

A més, aquesta sessió va ser especialment profitosa, ja que les persones valencianes a l'exterior presents en representació dels CEVEX van tindre l'oportunitat d'exposar i traslladar directament els seus dubtes i propostes davant dels vocals institucionals del Fòrum i aquests, d'atendre-les.

4. PRINCIPIS INSPIRADORS DE L'ESTRATÈGIA DE RETORN A LA COMUNITAT VALENCIANA

A la vista de les aportacions rebudes en el procés participatiu desenvolupat amb la ciutadania i del que es va debatre en les sessions del Fòrum, els principis inspiradors del disseny i la redacció de l'Estratègia de retorn a la Comunitat Valenciana són els següents:

- Reconéixer **el valor que les persones valencianes que tornen** aporten a la Comunitat, com ara coneixement d'idiomes, experiència i cultura empresarial. El retorn representa una oportunitat des d'un punt de vista col·lectiu, ja que permet a la societat d'origen aprofitar el bagatge que la persona retornada atresora.
- Reconeixement de la **situació de vulnerabilitat** que presenten les persones valencianes a l'exterior i les que retornen, i evitar sempre situacions de discriminació entre aquestes i les persones valencianes residents a la CV. Això suposa eliminar els obstacles administratius i materials que impedeixen el seu accés als programes i ajudes en igualtat de condicions que les persones valencianes residents (com ara eliminar el requisit d'empadronament o d'un període de residència prèvia per a accedir als serveis i recursos públics) i establir incentius en els programes ja existents que es consideren convenients per a donar una consideració especial a la persona valenciana que retorna per tal d'atendre la seua situació de vulnerabilitat.
- **La inclusió. Evitar la generació de noves situacions de discriminació entre les persones valencianes retornades:** l'estratègia preveurà totes les persones valencianes a l'exterior, sense posar el focus en un sector diferenciat ni per edat, ni per perfil laboral, i també s'aplicarà a les famílies. S'aplicarà tant a les persones valencianes residents a l'estranger com a les que resideixen en altres regions d'Espanya.
- **Garantir que l'estratègia siga com més flexible millor** pel que fa a l'acreditació dels requisits que s'establisquen: dins d'un marc de seguretat jurídica necessari, els procediments que s'establisquen han de ser senzills i facilitadors, i s'acceptarà qualsevol document vàlid com a acreditatiu de les circumstàncies que es definisquen. Per exemple, per a acreditar el temps residit fora, a més de la inscripció en l'oficina consular, es podran acceptar contractes de lloguer d'habitatge i contractes de treball; per a acreditar la voluntat de tornar de manera estable, a més de l'empadronament, es podrà acceptar la sol·licitud de cita per a fer l'empadronament o la declaració responsable de la persona retornada.

- **Assegurar que l'estratègia arribarà als destinataris i a les seues famílies:** se centraran esforços per a donar a conèixer i comunicar l'Estratègia valenciana de retorn i el seu contingut. Per a fer-ho, a més dels canals de comunicació oficials, com la publicitat institucional, els mitjans de comunicació i les xarxes socials, s'exploraran altres vies a fi d'arribar als actors que són objectiu, i es comptarà amb la col·laboració dels CEVEX.
- **Acompanyament en el procés de retorn:** el suport per part de l'Administració valenciana començarà des d'abans del retorn al país o lloc de residència de la persona que retorna, i es mantindrà després del retorn per a la persona valenciana i la seua família durant un temps determinat per tal d'afavorir la seua inclusió.

Aquests principis i consideracions recollides, posats de manifest al llarg de la realització del procés participatiu, han constituït una base sòlida de necessitats i accions que s'ha de preveure en la definició de la mateixa estratègia i n'han inspirat el disseny.

5. CONCEPTE DE PERSONA VALENCIANA RETORNADA

Al llarg del procés participatiu s'ha debatut i reflexionat àmpliament sobre el concepte de persona valenciana retornada que ha de preveure l'estratègia. Es tracta d'un concepte fonamental, ja que determinarà l'objectiu específic al qual l'estratègia es dirigirà, i repercutirà en la definició de les mesures que s'han de dissenyar i que tindran com a objectiu donar resposta a les necessitats del col·lectiu.

Primerament, es va treballar a definir i consensuar el concepte de persona valenciana a l'exterior per a, a partir d'aquest, concretar qui és la persona valenciana que retorna. Com a proposta de partida, en el taller en línia del 19 de juliol de 2022, la Direcció General de Participació Ciutadana va proposar una definició derivada d'un estudi comparat dels plans de retorn d'altres comunitats autònomes. En concret, es va prendre com a referent i es va adaptar el d'Extremadura perquè es considera el més ampli.

Aquesta definició plantejada en el taller s'havia recollit en el text de l'avantprojecte de la Llei de participació ciutadana i foment de l'associacionisme de la Comunitat Valenciana, que en aquell moment estava redactant la Direcció General de Participació Ciutadana. A l'espera que finalitzara el procés participatiu i de la proposta final que el Fòrum elevara, es va optar per aprofitar l'oportunitat legislativa que oferia la tramitació d'aquesta nova llei per a recollir el concepte en l'àmbit legal.

La definició de partida va ser la següent:

“En matèria de retorn, tindran la consideració de persones valencianes a l'exterior:

- Els valencians i les valencianes que residisquen temporalment fora de la Comunitat Valenciana i estiguen empadronats en qualsevol dels municipis de la Comunitat Valenciana.
- Els valencians i les valencianes residents a l'estranger que determinen com a municipi d'inscripció en les oficines o seccions consulars espanyoles qualsevol dels municipis de la Comunitat Valenciana, i que conserven la nacionalitat espanyola.
- Les persones nascudes a la Comunitat Valenciana que residisquen fora del territori i el seu grup familiar, entés com a tal el i la cònjuge no separat legalment o la parella amb la qual mantinga una unió anàloga a la conjugal, així com la descendència fins a segon grau de consanguinitat o afinitat, i que tinguen nacionalitat espanyola.“

El vincle que es preveia era el d'haver nascut a la Comunitat Valenciana i residir fora d'aquesta (resta d'Espanya o estranger), i es feia extensiva aquesta condició al cònjuge o anàleg i al grup familiar fins al segon grau de consanguinitat o afinitat, amb el requisit de tindre la nacionalitat espanyola.

Després del debat al llarg del procés de participació, i ateses les aportacions efectuades dels vocals del Fòrum, es van proposar altres vincles per a afegir-los a l'anterior, amb l'objectiu d'ampliar la consideració de persona valenciana a l'exterior:

En aquest punt cal destacar l'aportació del col·lectiu Marea Granate, present en el Fòrum, segons el qual qualsevol persona espanyola que torna a Espanya i que s'instal·la a la Comunitat hauria de ser beneficiària de l'estratègia; no obstant això, altres actors —membres del Fòrum i altres col·lectius— van plantejar que per a ser beneficiari de l'estratègia hauria de ser un requisit necessari haver residit prèviament a la Comunitat i després tornar-hi. A la qual cosa es va aportar el matís que l'estratègia és d'àmbit autonòmic valencià.

A partir de totes les aportacions que hi va haver, la proposta definitiva del concepte de persona valenciana a l'exterior va ser presentada en la III sessió del Fòrum, del dia 16 de desembre de 2022, i, tal com s'hi va anunciar, seria portada en les Corts per mitjà del tràmit parlamentari corresponent per a ser assumida en la futura Llei de participació ciutadana de la Comunitat Valenciana i de foment de l'associacionisme, que actualment es troba en debat parlamentari en les Corts Valencianes.

Segons aquesta proposta, els conceptes de persona valenciana a l'exterior i de persona valenciana retornada, que ha de recollir definitivament la Llei de participació ciutadana i foment de l'associacionisme de la Comunitat Valenciana, serien els següents:

- “1. En matèria de retorn, tindran la consideració de **persones valencianes a l'exterior**:
 - a. **Les persones nascudes a la Comunitat Valenciana que residisquen fora del seu territori.**
 - b. **La persona espanyola que ha residit un mínim de 5 anys a la Comunitat Valenciana i l'últim veïnatge administratiu de la qual**, abans de residir-ne fora, haja sigut a la Comunitat Valenciana.
 - c. També tindran la consideració de persones valencianes a l'exterior **els integrants del grup familiar** de les persones previstes en la lletra a i b, entesos com els cònjuges no separats legalment o les parelles amb les quals es mantinga una unió anàloga a la conjugal i la descendència fins al segon grau.
2. Tindran la consideració de **persones valencianes retornades**, les valencianes i els valencians a l'exterior que tornen a la Comunitat Valenciana per a residir-hi de manera estable.

3. Reglamentàriament, s'establirà el període de temps de residència a l'exterior, els requisits i altres condicions particulars per a adquirir la condició de persona valenciana retornada, així com el procediment per a obtenir el certificat de persona valenciana retornada a la Comunitat Valenciana”.

Una vegada publicada la futura llei, els requisits per a la consideració de persona valenciana retornada s'establiran per via reglamentària.

I, a la vista del resultat del procés participatiu, aquests requisits —presentats en la III sessió del Fòrum— seran els següents:

- Haver residit i **treballat** fora de la Comunitat Valenciana un **mínim d'1 any**².
- Tindrà aquesta condició **durant dos anys** (la persona causant i el seu grup familiar).
- La **justificació documental** dels requisits establits serà flexible i facilitadora.

En CONCLUSIÓ, els conceptes de persona valenciana a l'exterior i retornada aconseguits amb el procés participatiu i recollits en l'Estratègia valenciana de retorn són amplis i inclusius:

- S'aplicaran a la persona valenciana que residisca fora de la Comunitat, tant a Espanya com a l'estranger.
- S'aplicarà a la persona nascuda a la Comunitat Valenciana i a l'espanyola que hi haja residit un mínim de 5 anys i l'últim veïnatge administratiu de la qual, abans de residir-ne fora, haja sigut a la Comunitat Valenciana.
- El requisit per a ser persona valenciana retornada serà el d'haver treballat fora de la Comunitat un mínim d'un any, i es tindrà aquesta condició durant dos.

La circumstància de ser persona valenciana a l'exterior i retornada, tal com es va exposar en la III sessió del Fòrum, es podrà acreditar **mitjançant el Certificat de persona valenciana retornada**, emés per un departament únic de l'Administració valenciana (la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica). Aquest certificat acreditarà aquesta condició, a partir del compliment dels requisits establits, i facilitarà l'accés a les línies de subvenció i els programes concrets que s'habiliten en l'estratègia.

Finalment, una qüestió que es va subratllar tant durant el procés participatiu, com en la III sessió del Fòrum, és la relativa a les persones en situacions de vulnerabilitat, com ara víctimes de violència de gènere, de delictes d'odi o d'estafa laboral. Aquestes persones, una vegada acreditada la seua circumstància de vulnerabilitat, no estaran subjectes als requisits temporals establits per a ser reconegudes com a persones valencianes retornades i seran ateses amb immediatesa. Des de l'Administració valenciana es destinaran directament a aquestes persones tots els recursos possibles per a facilitar el seu retorn i integració.

6. ESTRATÈGIA VALENCIANA DE RETORN

Aquesta estratègia ha sigut codissenyada, mitjançant els diferents processos participatius, amb les persones valencianes retornades i diferents experts en aquesta matèria. Una vegada recollides totes les demandes i consideracions, les diferents parts de l'Administració valenciana han estudiat com incloure les persones valencianes retornades en les polítiques que duen a terme, definint un pla d'actuació amb tres àrees d'intervenció, deu línies d'actuació i quaranta accions, amb l'objectiu de facilitar el retorn a la Comunitat Valenciana de les valencianes i valencians a l'exterior.

6.1. PROPOSTES PLANTEJADES PER L'ADMINISTRACIÓ VALENCIANA

Una vegada conclòs el procés participatiu amb la ciutadania, en la II sessió del Fòrum, desenvolupada el 9 de novembre de 2022, es va traslladar als vocals d'aquest les reivindicacions i propostes concretes formulades per la ciutadania, i es va sol·licitar a totes les conselleries integrants, i per tant implicades en la definició i la futura posada en marxa de l'Estratègia valenciana de retorn, les seues propostes sobre accions que s'han d'incloure i preveure entre les accions de l'estratègia.

En aquest procés d'identificació d'accions a partir de les demandes i propostes efectuades per les persones valencianes a l'exterior, es va posar de manifest que algunes d'aquestes ja es troben ateses en el sistema vigent, i que cal donar a conèixer aquests canals d'atenció i com se'n poden beneficiar les persones valencianes que retornen. Per això, una mesura important de l'Estratègia serà difondre i comunicar de manera clara i senzilla totes les possibilitats existents a la disposició de les persones valencianes que desitgen retornar.

Aquest és el cas de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, la qual va informar dels drets sanitaris de les persones valencianes retornades i les seues famílies. Aquestes persones, com els seus familiars, no tenen cap impediment per a ser atesos sanitàriament pels serveis públics de salut valencians. En tant que estiguen empadronats, se'ls facilita una targeta sanitària provisional, amb la qual accedir als mateixos serveis i assistència sanitària que qualsevol resident a la Comunitat Valenciana, per la qual cosa no hi ha diferenciacions entre els valencians i valencianes dins del sistema públic de sanitat.

Per part de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, que és la competent en matèria de relacions amb les persones valencianes a l'exterior i el seu retorn, es va proposar la inclusió de les accions següents, de moltes de les quals es podrà beneficiar qualsevol persona, al marge de la consideració que tinga com a persona valenciana retornada:

- Habilitar un **espai web** que albergue una informació completa i actualitzada permanentment sobre el procés de retorn i els recursos i les facilitats que l'Estratègia valenciana de retorn posa a la disposició de les persones valencianes a l'exterior i retornades.
- Amb aquest espai web, mantindre un **registre voluntari de persones valencianes residents** a l'exterior, que facilitarà les comunicacions d'aquestes amb la Generalitat i entre elles.
- Crear un **punt d'atenció únic i directe (telefònic i en línia)** que centralitze i proporcione tota la informació necessària per a possibilitar el retorn de les persones valencianes i un seguiment de les persones retornades recentment. L'atenció serà personalitzada i s'oferirà des d'abans del retorn. Serà aquest un punt d'atenció al qual els CEVEX podran remetre a les persones que hi acudisquen en recerca d'assessorament.
- **Certificat de persona valenciana retornada:** aquest certificat acreditarà davant dels altres departaments de la Generalitat Valenciana que la persona que l'obté és persona valenciana a l'exterior, el temps que ha residit o treballat a l'exterior i la data en què torna a la Comunitat Valenciana per a residir-hi de manera estable. Facilitarà l'accés als programes i les línies d'ajuda dels departaments del Consell que preveuen la persona valenciana retornada.
- Habilitar **línies d'ajuda específiques**, per a les persones valencianes a l'exterior o recentment retornades i per al seu grup familiar, **que els ajuden a sufragar els costos del retorn i la integració a la Comunitat Valenciana**. S'establiran uns requisits d'accés en funció del nivell de renda.
- Habilitar **una línia d'ajuda específica dirigida als centres CEVEX** que justifiquen l'execució de programes d'ajuda a la persona valenciana a l'exterior i al retorn.
- Convocar **concursos artístics, literaris o de fotografia que reflectisquen el manteniment dels vincles de les persones valencianes a l'exterior**, l'expressió del manteniment de les seues arrels valencianes, l'aportació de la cultura dels llocs d'on procedeixen, etc.
- Organitzar **trobades de persones valencianes** a l'exterior que es plantegen, inicialment de manera geogràfica, amb la pretensió que a mesura que es facen, evolucionen per a ser també temàtiques o sectorials per al plantejament de necessitats concretes i el foment de vincles entre l'Administració i les persones valencianes a l'exterior i els llaços entre aquestes.

Aquestes trobades es plantejaran en els llocs en què hi ha centres CEVEX consolidats, i també en altres àmbits geogràfics en els quals es detecte una presència elevada de persones valencianes a l'exterior, de manera que les trobades afavorisquen la creació de vincles entre les persones valencianes a l'exterior, s'incentive el seu associacionisme i l'establiment de canals de comunicació bidireccional amb la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica.

Aquestes trobades permetran a la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica la identificació i detecció de necessitats reals per part de les persones valencianes a l'exterior (que seran heterogènies en funció del lloc de residència) adaptant les seues actuacions, mesures i recursos a afavorir el retorn de les persones valencianes a l'exterior, donant cobertura a aquestes necessitats identificades. Es podran organitzar en coordinació amb altres departaments del Consell competents en la matèria sectorial de què es tracte.

El passat 26 de novembre va tindre lloc la **I Trobada Valenciana** a Brussel·les. Va ser una trobada geogràfica a la ciutat belga, seu de les institucions comunitàries, que va unir més de 40 persones valencianes residents a Brussel·les, que en aquesta trobada van tindre l'oportunitat de conèixer-se i generar xarxes entre si i amb la Generalitat Valenciana.

La **Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball**, mitjançant el Servei Valencià d'Ocupació i Formació (LABORA), ha traslladat i identificat una sèrie de línies habilitades actualment, que també contribueixen a afavorir el retorn de les persones valencianes a l'exterior, mitjançant l'orientació laboral i la seua contractació laboral en igualtat de condicions que les persones valencianes residents. També s'han identificat línies de suport a la contractació laboral de la persona valenciana retornada i a l'emprenedoria, demanades en el procés participatiu i que s'han recollit en l'estratègia com a pendents de determinació.

La **Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives** va ser la primera a traslladar la seua disposició per a dur a terme les adaptacions necessàries en la seua normativa i organització per a poder donar cabuda en la renda valenciana d'inclusió i en la prestació de dependència a les persones valencianes retornades, i va eliminar el requisit d'un període de residència previ en un municipi de la Comunitat per a poder-les sol·licitar. Tant va ser així que, estant pendent la tramitació de la nova Llei de participació ciutadana de la Comunitat Valenciana i foment de l'associacionisme, van instar la modificació d'urgència de la Llei de participació ciutadana vigent, per a incorporar una disposició legal que permetera modificar com més prompte millor els procediments per a afavorir l'accés de la persona valenciana retornada als programes d'atenció a la dependència i la renda valenciana d'inclusió.

Aquest canvi normatiu que s'ha fet realitat amb la publicació de la Llei 8/2022, de 29 de desembre, de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i d'organització de la Generalitat Valenciana, ha afegit una disposició addicional única a l'encara vigent Llei 2/2015, de 2 d'abril, de la Generalitat Valenciana, de participació ciutadana de la Comunitat Valenciana. Aquesta ha resultat ser la primera previsió legal en l'àmbit de la Generalitat Valenciana en matèria de retorn, i ja es troba vigent i representa el paraigua normatiu que empara l'adopció de les mesures a favor del retorn i l'aprovació de l'estratègia.

La **Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica** ha proposat una mesura molt reivindicada en el procés participatiu: el desenvolupament d'una línia d'ajudes al lloguer per a persones retornades de l'estranger que vulguen establir la seua residència permanent a la Comunitat Valenciana. També ha assenyalat el servei d'informació i assessorament sobre l'accés a l'habitatge en zones despoblades mitjançant les oficines XALOC.

Per la seua banda, la **Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital** ha identificat una sèrie de línies d'ajudes i beques a l'estudi i la investigació a les quals també es poden acollir les persones valencianes a l'exterior i a través de les quals es pot afavorir el retorn de personal estudiant universitari i investigador.

Des de **Presidència**, la Secretaria Autonòmica de Lluita contra el Despoblament ha aportat tres línies afavoridores del retorn de les persones valencianes que desitgen tornar a la Comunitat Valenciana, en l'àmbit d'actuació de la lluita contra el despoblament.

Finalment, la **Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, i la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública**, en línia amb una proposta molt demandada en el procés participatiu, ha proposat una línia consistent en la valoració del temps treballat en institucions públiques a l'exterior com a mèrit en els processos selectius que es convoquen per a la provisió de llocs en l'Administració valenciana. Aquesta línia s'ha recollit en l'Estratègia com una proposta a estudiar, ja que la seua definició i confirmació requereixen un estudi de viabilitat previ i de negociació.

6.2. ESTRUCTURA FORMAL

L'Estratègia valenciana de retorn és un document viu, pensat per a donar resposta a les demandes d'aquelles persones valencianes que resideixen a l'exterior i volen tornar a la Comunitat Valenciana. L'objectiu de l'estratègia és ajudar les persones valencianes que es troben fora de la Comunitat Valenciana, facilitant aquest procés. La vocació de l'Estratègia valenciana de retorn es veu reflectida en la seua estructura, la qual planteja de manera àgil i senzilla, les eines de les quals disposa la Generalitat Valenciana per a facilitar el retorn de les valencianes i valencians que es troben a l'exterior.

En els inicis del procés de participació per al codisseny i cocreació de l'Estratègia valenciana de retorn, la Direcció General de Participació Ciutadana va proposar nou blocs de treball, sobre els quals desenvolupar l'estratègia, els quals han sigut detallats en l'apartat tres del present document. En els diferents tallers organitzats per part de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, es van sintetitzar aquests nou blocs inicials en tres àrees d'intervenció, que suposen els tres eixos estratègics a abordar per aquesta Estratègia valenciana de retorn. De les àrees d'intervenció emanen les diferents línies d'actuació. Les tres àrees d'intervenció són la d'informació, assessorament i seguiment; la de formació, ocupabilitat i emprenedoria; i finalment la d'inclusió i integració social. A continuació, es detallen les línies d'actuació de cadascuna de les àrees d'intervenció:

Àrea d'intervenció: Informació, assessorament i seguiments.

- Línia d'actuació 1.1. Possibilitar i garantir l'accés a la informació per al retorn de les persones a l'exterior a la Comunitat Valenciana.
- Línia d'actuació 1.2. Acompanyament integral a la persona valenciana que vol retornar, iniciant el procés d'acompanyament en el punt d'origen.
- Línia d'actuació 1.3. Atenció específica i especialitzada a la Comunitat Valenciana a la persona valenciana retornada

Àrea d'intervenció: Formació, ocupabilitat i emprenedoria.

- Línia d'actuació 2.1. Instruments d'atracció professional de la població valenciana a l'exterior.
- Línia d'actuació 2.2. Promoció de l'emprenedoria i autoocupació.
- Línia d'actuació 2.3. Reconeixement de la trajectòria laboral a l'exterior de la persona retornada.

Àrea d'intervenció: Inclusió i integració social.

- Línia d'actuació 3.1. Informar i habilitar mesures específiques per a la integració de les persones valencianes a l'exterior i retornades.
- Línia d'actuació 3.2. Atenció a situacions de vulnerabilitat en persones/famílies valencianes retornades per a la seua plena integració.
- Línia d'actuació 3.3. Integració cultural de les persones valencianes retornades.
- Línia d'actuació 3.4. Atenció sociosanitària.

6.3. ACCIONS I MESURES

Les accions de l'Estratègia valenciana de retorn pretenen respondre a les necessitats, reivindicacions i aportacions realitzades durant el procés participatiu descrit en el document. Aquestes accions no es troben concentrades en l'àmbit competencial d'una única conselleria, per la qual cosa diferents departaments de la Generalitat Valenciana han de coordinar-se en la seua posada en marxa, execució i seguiment. La descentralització del pla d'acció en diferents conselleries, requereix un alt grau de coordinació entre els diferents organismes de la Generalitat Valenciana, amb la finalitat de facilitar el retorn de les persones valencianes a l'exterior.

Les accions proposades han estat validades per les respectives conselleries, garantint-ne així la viabilitat d'execució i el compromís d'aquestes en el seu acompliment. Per cada línia, en els casos possibles, s'ha determinat el període estimat que necessita per a la posada en marxa (a curt termini, si la seua execució es realitzarà entre 2023 i 2025, i mitjà termini, si aquestes s'executaren entre 2026 i 2027).

És important destacar que no totes les accions compten amb el mateix grau de maduresa i algunes d'aquestes han de començar a dissenyar-se o se n'han de realitzar adaptacions normatives per part de les diferents conselleries per a garantir-ne la plena execució. Al mateix temps, no totes les accions han sigut pressupostades per part de les respectives conselleries, ja que calen estudis més detallats per a quantificar-les i, en uns altres casos, es duran a terme amb els recursos ordinaris i personal de què ja es disposa. L'Estratègia valenciana de retorn i el seu pla d'acció, són un document viu i dinàmic que pot anar adaptant-se i concretant-se en el temps.

En els següents subapartats es detallen les 40 accions previstes en l'Estratègia valenciana de retorn, l'àrea d'intervenció i la línia d'actuació a la qual pertanyen, la conselleria competent d'executar aquesta acció, i el període estimat d'execució.

6.3.1. Àrea d'intervenció 1. Informació, assessorament i seguiment

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
A.I.1-1. Possibilitar i garantir l'accés a la informació per al retorn a la Comunitat Valenciana			
1. Elaborar una guia accessible, clara i permanentment actualitzada amb tota la informació útil per a les persones valencianes que desitgen retornar.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
2. Promoure l'adopció de protocols especials d'atenció i informació sobre els diferents recursos i procediments de l'Administració dirigits a les persones valencianes retornades o que desitgen retornar.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
3. Habilitar un espai web que contindrà informació detallada i permanentment actualitzada sobre el retorn a la CV.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
4. Crear un registre de persones valencianes residents a l'exterior de caràcter voluntari per a facilitar les comunicacions d'aquestes amb l'Administració de la Generalitat i d'aquestes entre si.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
5. Donar a conèixer l'Estratègia valenciana de retorn per a assegurar que la coneguen totes les potencials persones beneficiàries: explorar nous mecanismes de difusió que complementen els mitjans institucionals tradicionals.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
6. Establir fórmules de col·laboració amb els centres valencians a l'exterior (CEVEX) per a fer arribar l'Estratègia valenciana de retorn a les persones valencianes a l'exterior i a les que desitgen retornar.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✗	✓

<p>7. Organitzar trobades geogràfiques i/o temàtiques de persones valencianes a l'exterior que permeten a la Generalitat identificar les necessitats de les comunitats valencianes a l'exterior amb relació al seu possible retorn.</p>	<p>Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p>
<p>8. Millora del seguiment del retorn a municipis rurals d'interior. En el marc de l'avaluació i seguiment de l'Estratègia Avant 20-30 contra la despoblació en la Comunitat Valenciana, s'inclourà la perspectiva de les persones retornades als municipis rurals en interior en risc de despoblació.</p>	<p>Presidència. Secretaria Autònoma de Cohesió Territorial i Polítiques Contra el Despoblament</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p>

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
<p>A.I.1-2. Acompanyament integral a la persona valenciana que vulga retornar, iniciat en el punt d'origen</p>			
<p>9. Adoptar les mesures de col·laboració necessàries amb l'Administració de l'Estat per a afavorir que els consells de residents a l'exterior (CRE) constituïsquen un nexe d'interlocució entre l'Administració valenciana i les persones valencianes a l'exterior.</p>	<p>Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p>
<p>10. Promoure que les administracions valencianes faciliten l'accés telemàtic als seus recursos i serveis a les persones residents a l'exterior.</p>	<p>Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p>
<p>11. Instar l'administració competent perquè es facilite l'obtenció de mitjans d'identificació digital per part de les persones valencians que resideixen a l'exterior.</p>	<p>Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p>

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
A.I.1-3. Atenció específica a la Comunitat Valenciana a la persona valenciana retornada			
12. Punt únic d'informació telefònic i en línia: creació d'una unitat que proporcione informació de manera àgil, directa i personalitzada dels tràmits administratius que han de realitzar les persones que es plantegen retornar i les retornades.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
13. Servei de seguiment de la situació personal de les persones i famílies retornades durant un període de temps determinat.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓

6.3.2. Àrea d'intervenció 2. Formació, ocupabilitat i emprenedoria

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
A.I.2-1. Instruments d'atracció professional de la població valenciana a l'exterior			
14. Oferir serveis d'orientació a les persones valencianes retornades que els possibilita trobar fórmules de formació i ocupabilitat.	Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	✓	✓
15. Oferir orientació laboral específica telefònica, en línia i presencial per a les persones valencianes que desitgen tornar a la CV, tant en la Comunitat, com en el país d'origen abans de retornar.	Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	?	?
16. Oferir orientació sobre l'accés als processos de selecció i ofertes d'ocupació: PUNT LABORA, Portal EURES, Portal Empleate.	Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	✓	✓
17. Organització de fòrums i seminaris web que possibiliten la interacció directa entre les persones interessades a retornar i empreses valencianes interessades a realitzar contractacions laborals.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
18. Oferir orientació sobre els programes per a la promoció de la investigació científica, el desenvolupament tecnològic i la innovació per a la contractació de personal investigador predoctoral, postdoctoral, personal investigador doctor amb talent, etc., als quals es pot acollir la persona valenciana que retorna.	Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital	✓	✓

19. Oferir orientació sobre els programes de beques dirigits a la població retornada universitària, associades a la realització dels estudis universitaris, la mobilitat, beques salari, etc., als quals es pot acollir la persona valenciana que retorna.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
20. Incorporar en els programes d'inserció laboral de les administracions valencianes i sector instrumental, criteris que incentiven la contractació de persones valencianes joves retornades en situació de desocupació en la CV.	Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	?	?
21. Incentivar a través dels programes d'inserció laboral la contractació de persones joves retornades per part d'empreses privades.	Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	?	?
22. Instar l'administració competent per a facilitar i agilitzar el procés d'homologació de les titulacions acadèmiques obtingudes a l'exterior de les persones valencianes retornades.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27

A.I.2-4. Promoció de l'emprenedoria i autoocupació

23. Habilitar o adaptar línies de subvenció dirigides a afavorir l'emprenedoria que establisquen criteris que afavorisquen l'accés a les persones retornades.	Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	?	?
24. Divulgar el programa ITINERANT, dedicat a la mobilització de professionals itinerants especialitzats en la prestació de serveis en els municipis rurals en risc de despoblació, per a ampliar la xarxa d'oportunitats d'emprenedoria i autoocupació de les persones retornades.	Presidència. Secretaria Autònoma de Cohesió Territorial i Polítiques Contra el Despoblament	✓	✓

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
A.I.2-5. Reconeixement de la trajectòria laboral a l'exterior de la persona retornada			
25. Considerar l'experiència prèvia en institucions públiques de l'exterior com a mèrit acreditable a l'hora d'optar a llocs de treball en l'Administració valenciana.	Sanitat Universal i Salut Pública	?	?
	Justícia, Interior i Administració Pública		

6.3.3. Àrea d'intervenció 3. Inclusió i integració social

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
A.I.3-1. Informar i habilitar mesures específiques per a la integració de les persones valencianes a l'exterior i retornades			
26. Emissió d'un certificat de persona valenciana retornada que acreditarà el temps residit i/o treballat a l'exterior i la data de retorn a la Comunitat, a l'efecte de sol·licitar ajudes davant de les administracions valencianes.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
27. Dissenyar i posar en marxa una línia d'ajudes econòmiques extraordinàries per a sufragar el retorn de les persones valencianes a l'exterior que manquen dels recursos suficients (dirigides a assumir els costos del retorn i la inclusió inicial).	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
28. Facilitar l'accés a les ajudes per al lloguer a les persones valencianes retornades que desitgen establir la seua residència permanent a la Comunitat Valenciana.	Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica	✓	✓
29. Informació i assessorament sobre a l'accés a l'habitatge en zones despoblades a través de les oficines XALOC.	Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica	✓	✓
30. Convocatòria de concursos literaris, de fotografia o altres categories mitjançant els quals es reconega la dimensió artística dels vincles amb la Comunitat.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
31. Divulgar el programa REVIU, l'objectiu de la qual és facilitar que famílies i persones puguen desenvolupar el seu projecte de vida en un poble a través d'informació d'oportunitats de relleu generacional, negoci, teletreball o altres, per a fixar població en municipis de risc de despoblament.	Presidència. Secretaria Autònoma de Cohesió Territorial i Polítiques Contra el Despoblament	✓	✓

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
A.I.3-2. Atenció a situacions de vulnerabilitat en persones/famílies valencianes retornades per a la seua plena integració			
32. Preveure les persones valencianes retornades en les ajudes a la dependència en igualtat de condicions que les residents.	Igualtat i Polítiques Inclusives	✓	✓
33. Preveure les persones valencianes retornades en la renda valenciana d'inclusió en igualtat de condicions que les residents.	Igualtat i Polítiques Inclusives	✓	✓
34. Instar l'Administració pública competent perquè s'adopten les mesures necessàries conduents a la consideració de la persona valenciana que retorna com a resident a l'efecte de l'obtenció de préstecs bancaris i crèdits.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
35. Atenció i assessorament específic per a persones majors valencianes a l'exterior i retornades, tenint en compte les seues necessitats i la seua situació personal.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
36. Atenció i assessorament específic per a dones valencianes a l'exterior i retornades víctimes de violència de gènere.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
A.I.3-3. Integració cultural de les persones valencianes retornades			
37. Suport en l'adaptació després d'una llarga estada a l'estranger; tant a la persona valenciana retornada, com al nucli familiar.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	✓	✓
38. Oferir mesures de suport lingüístic per a les persones retornades i les seues famílies per a agilitzar-ne la plena inclusió.	Educació, Cultura i Esport	?	?

ACCIONS	CONSELLERIA	ESTIMACIÓ TERMINI EXECUCIÓ	
		23 - 25	25 - 27
A.I.3-4. Atenció socio sanitària			
39. Orientar sobre els mecanismes d'accés als serveis del Sistema Valencià de Salut.	Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica		
	Sanitat Universal i Salut Pública		
40. Garantir el ple accés als serveis sanitaris per part de les persones valencianes retornades i les seues famílies.	Sanitat Universal i Salut Pública		

Periòdicament, es realitzaran **seguiments del grau d'execució** de les diferents accions, que serviran per a la revisió i prioritització de les accions establides en funció de les necessitats detectades per les diferents conselleries quant a les persones valencianes a l'exterior que volen retornar o les persones retornades. A més de les accions especificades, **podran afegir-s'hi altres accions** amb la pretensió de donar resposta a noves necessitats detectades en el col·lectiu objectiu de l'Estratègia valenciana de retorn. Les diferents conselleries també especificaran la dotació pressupostària consignada per a l'execució de les accions, en el cas que aquesta siga necessària.

6.4. Cronograma d'implantació

La posada en marxa de les 40 actuacions determinades per les diferents àrees de la Generalitat Valenciana determinarà el cronograma d'implementació de l'Estratègia valenciana de retorn. Com que l'Estratègia comprén diferents àmbits competencials de la Generalitat Valenciana, cada conselleria establirà una estimació pressupostària del seu cost i un termini aproximat d'execució.

L'Estratègia de retorn establirà inicialment un període d'execució de quatre anys, dividit en dues fases: 2023-25 i 2025-27, que marcaran el seu seguiment i valoració.

6.5. Vinculació amb els Objectius de desenvolupament Sostenible

Les Nacions Unides van aprovar en 2015 l'Agenda 2030 sobre el Desenvolupament Sostenible, que té com a objectiu guiar el desenvolupament dels estats, permetent un ús raonable i sostenible dels recursos i que el desenvolupament no deixi ningú arrere. L'Estat espanyol ha subscrit aquest acord, fent seu aquest plantejament i aplicant-lo a totes les seues polítiques i plans.

Els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) que emanen de l'Agenda 2030 són 17, els quals es divideixen en tres esferes: la biosfera, la societat i l'economia. L'Estratègia valenciana de retorn es troba perfectament alineada amb els objectius de desenvolupament sostenible, ja que les seues línies d'actuació i les seues respectives accions han incorporat els ODS en el seu plantejament.

Atesa la naturalesa i l'àmbit d'acció de l'Estratègia valenciana de retorn, les seues àrees d'intervenció es troben estretament lligades amb quatre dels dèset objectius de desenvolupament sostenible. A continuació es detalla la vinculació dels diferents ODS amb les àrees d'intervenció d'aquesta estratègia:

Àrea d'intervenció 1. Informació, assessorament i seguiment.

Totes les línies d'actuació i accions derivades d'aquesta àrea d'intervenció van dirigides a donar a conèixer els mecanismes i eines amb què compten les persones valencianes a l'exterior per a retornar a la Comunitat Valenciana, així com aquelles persones que ja han retornat. La millora en la informació als valencians a l'exterior i retornats, incrementa la igualtat entre aquests, millora els canals de comunicació amb l'Administració, incrementa la transparència de l'Administració i millora el tracte a la ciutadania, per la qual cosa aquesta àrea d'intervenció es troba perfectament alineada amb l'ODS 10. Reducció de les desigualtats i l'ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides.

Àrea d'intervenció 2. Formació, ocupabilitat i emprenedoria.

El desenvolupament de la vida laboral, educativa o d'un projecte empresarial, són algunes de les principals preocupacions de les persones valencianes retornades o a l'exterior. Atallar aquestes necessitats millora la seua integració en el mercat laboral i productiu de la Comunitat Valenciana. Per aquest motiu les actuacions d'aquesta àrea d'intervenció es troben íntegrament incloses en les metes perseguides per l'ODS 8. Treball decent i creixement econòmic.

Àrea d'intervenció 3. Inclusió i integració social.

L'última de les àrees d'intervenció té un caràcter plenament social, la seua principal finalitat és igualar els drets de les persones valencianes retornades als de qualsevol altra persona resident a la Comunitat Valenciana. La inclusió i integració de les persones valencianes retornades ajuda a disminuir les desigualtats socials i, per tant, aquesta àrea d'actuació s'emmarca plenament en l'ODS 10. Reducció de les desigualtats.

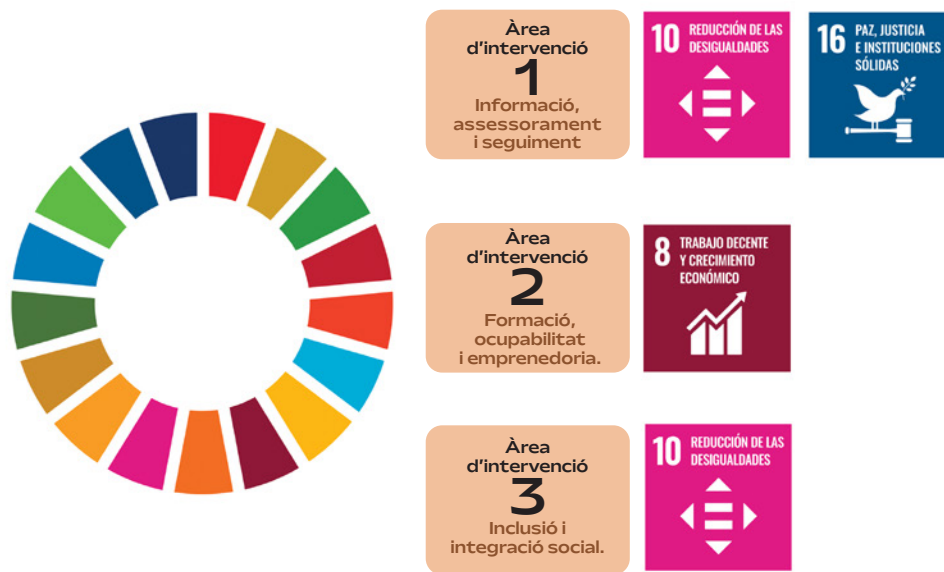

Figura 3. Alineament de l'Estratègia valenciana de retorn amb els objectius de desenvolupament sostenible.

7. CONSIDERACIONS FINALS SOBRE L'ESTRATÈGIA

L'Estratègia valenciana de retorn naix com un **document viu, flexible i adaptat a la nova realitat i les noves necessitats que es posen de manifest amb la seua aplicació i desplegament**. Per aquest motiu, s'ha articulat com una estratègia, pel caràcter flexible i integrador que té.

En aquest objectiu de millora contínua, serà essencial:

- Establir una comunicació constant entre les administracions implicades en la posada en marxa de l'Estratègia valenciana de retorn: de manera horitzontal (entre conselleries) i vertical (conselleries–Ministeri) per a atendre i donar respostes a les necessitats detectades.
 - S'establirà **comunicació amb els ministeris competents**, per mitjà dels mecanismes procedents, per a sol·licitar l'atenció de necessitats identificades que són de la competència estatal, com és el cas de l'agilitació del procés d'homologació de títols acadèmics obtinguts a l'exterior, la possibilitat d'obtenció de signatura digital des de l'estranger i la possibilitat d'obtenció d'un CIF espanyol per als CEVEX, entre altres.
- **Analitzar els resultats** de les mesures posades en marxa i la seua valoració pels destinataris: les persones valencianes a l'exterior i retornades. Aquesta anàlisi serà qualitativa i quantitativa, i comprendrà la identificació del nombre de persones valencianes a l'exterior i retornades que accedeixen als beneficis de l'estratègia i la seua valoració de les mesures.
- El **Fòrum per al Disseny de l'Estratègia Valenciana de Retorn, que continuarà amb la seua tasca com a òrgan consultiu i d'assessorament**, durà a terme el seguiment de les accions posades en marxa i la valoració de la repercussió que té, i plantejarà mesures noves per a incloure-les en l'estratègia o la reformulació de les existents per a donar resposta a les necessitats reals de les persones retornades o amb interès de fer-ho.

Com s'ha anticipat anteriorment en aquest document, **la futura Llei de participació ciutadana i foment de l'associacionisme** es troba en l'última fase parlamentària en les Corts Valencianes perquè s'aprove (annex VII). L'entrada en vigor suposarà un impuls per a les polítiques de retorn de la Generalitat, ja que insta els departaments del Consell a tindre una consideració especial de les persones valencianes a l'exterior en el disseny i desenvolupament de les seues accions i programes, a l'efecte de facilitar l'accés als recursos públics i especialment per a afavorir-los el retorn a la Comunitat Valenciana.

A més, estableix com a nou objectiu prioritari dels CEVEX la prestació dels serveis d'orientació a les persones joves desplaçades en els seus llocs de destinació, especialment per a facilitar-los el retorn a la Comunitat, amb la qual cosa es reconeix la gran labor que en aquest camp porten a terme aquests centres per tot el món.

Finalment, regula el Consell de Persones Valencianes a l'Exterior com a òrgan que exercirà funcions consultives, col·laboratives i d'assessorament en l'Administració de la Generalitat en relació amb els assumptes que afecten els drets i interessos de les persones valencianes a l'exterior, amb una consideració especial a afavorir el seu retorn.

La pròxima entrada en vigor d'aquesta llei acompanyarà l'inici de la implantació de l'Estratègia de retorn a la Comunitat Valenciana. Aquesta fita comportarà l'objectiu d'una millora contínua de l'estratègia.

La redacció d'aquesta estratègia finalitza amb la valoració del procés de codisseny dut a terme per a definir-la i concretar-la. Ha resultat un procés participatiu enriquidor i motivador, que ha comptat amb l'opinió de tots els actors i les persones que hi han volgut fer aportacions —més de 220 persones identificades—, a més dels agents institucionals i col·lectius socials.

El procés ha permés identificar què necessiten les persones valencianes a l'exterior per a tornar a la Comunitat, i què pot oferir la Generalitat per a atendre aquestes demandes i afavorir el retorn a la terra d'origen de les persones que la van haver de deixar i desitgen tornar-hi.

També ha contribuït a definir les persones que són objecte de l'estratègia. La conclusió ha sigut un concepte de persona valenciana a l'exterior i retornada ampli i inclusiu, en el qual es reconeix el valor i la riquesa que aporten a la mateixa Comunitat Valenciana totes les persones valencianes que tornen a la seua terra.

Cal, per tant, agrair el treball desinteressat i les aportacions de totes les persones que han participat en l'esmentat procés de codisseny de l'Estratègia valenciana de retorn. La posada en marxa d'aquesta estratègia suposa una fita en l'actuació de la Generalitat Valenciana en matèria de retorn i la garantia que, també en aquest àmbit, els valencians i valencianes es troben en el centre de les polítiques públiques.

Des de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, en nom de la Generalitat Valenciana, confiem que les accions recollides en aquesta estratègia, així com qualsevol altra que es puga implementar en el futur, milloren les condicions de vida dels valencians i valencianes a l'exterior, fent possible que totes i totes puguem desenvolupar un projecte de vida digne allà on considerem més convenient. Al seu torn, estem convençuts de millorar així la qualitat democràtica de la Comunitat Valenciana, sent una terra d'acolliment en el més ampli dels sentits.

8. ANNEXOS

- Annex I. Enquesta dirigida a les persones valencianes residents a l'exterior i retornades
- Annex II. Informe sobre la situació de la població valenciana resident a l'estranger i resultats de l'enquesta
- Annex III. Relació de centres valencians a l'exterior
- Annex IV. Resolució de 15 de febrer de 2022 (DOGV núm. 9291, de 04.03.2022)
- Annex V. Resolució per la qual es designen i nomenen les persones que componen el Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn de les Persones Valencianes a l'Exterior a la Comunitat Valenciana
- Annex VI. Propostes de la ciutadania aportades en el procés participatiu
- Annex VII. Extracte llei de participació ciutadana de la Comunitat Valenciana i foment de l'associacionisme

EQUIP DE TREBALL

CONSELLERIA DE PARTICIPACIÓ, TRANSPARÈNCIA, COOPERACIÓ I QUALITAT DEMOCRÀTICA

ANTONI FERRERES LLORENTE
Secretari autonòmic de Participació i Transparència

MARIA JESÚS PÉREZ GALANT
Directora general de Participació Ciutadana

ANA RÓDENAS PERIS
Subdirectora general de Participació Ciutadana

PILAR NAVÍO HERRERO
Cap del Servei de Relacions Institucionals i Suport a les
Persones Valencianes a l'Exterior

PASQUAL NOTARI APARICIO
Becari en formació

FÒRUM PER AL DISSENY DE L'ESTRATÈGIA DE RETORN A LA COMUNITAT VALENCIANA

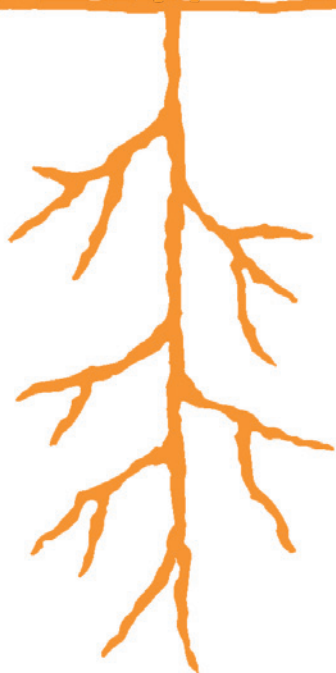
ONA ENVIRONMENTAL SOLUTIONS S.L.
Dinamització i redacció de l'estratègia
www.onaadapta.es

AGUSTÍN PONS CONTRERAS
MIREIA RENAU MARCO
FERRAN LLARIO SEMPERE

LAGRUAESTUDIO
Maquetació
www.lagruaestudio.com

CRISTINA DURÁN
MIGUEL ÁNGEL GINER BOU

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria de Participación,
Transparencia, Cooperación
y Calidad Democrática

Estás en: Inicio > Espacios de participación > **Valencianos y Valencianas en el exterior**

Quiénes somos

Espacios de participación

Agenda de actividades

Procesos participativos

Red de Gobernanza Participativa Municipal

Valencianos y Valencianas en el exterior

Iniciativas ciudadanas seleccionadas

Presupuestos participativos

Recursos

Asociaciones

VALENCIANOS Y VALENCIANAS EN EL EXTERIOR

La Generalitat Valenciana está trabajando en el Plan de retorno de las personas valencianas que se encuentran en el exterior de la Comunitat Valenciana.

Abrimos este proceso de participación a través de un formulario online dirigido a los valencianos y valencianas que se encuentran en esta situación, o que ya han regresado, para conocer el perfil de estas personas, las circunstancias que les llevaron a marcharse y qué motivos les llevaría a volver, además de conocer qué condiciones podemos mejorar para favorecer su retorno a la Comunitat Valenciana.

- ▶ **Resolución de la consellera de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática, por la cual se constituye el Foro para el Diseño de la Estrategia de Retorno de las Personas Valencianas en el Exterior en la Comunitat Valenciana**

CUESTIONARIO PARA VALENCIANOS/AS RESIDENTES EN EL EXTRANJERO O QUE HAN REGRESADO A LA COMUNITAT VALENCIANA

1. Género

2. Edad

3. Provincia de residencia antes de instalarse en el extranjero

4. País extranjero de residencia

5. Eres

Si has seleccionado la segunda opción, pasa a la pregunta 11.

SOLO SI ERES RESIDENTE EN EL EXTRANJERO

6. Si eres residente en el extranjero, ¿Cuánto tiempo hace que resides en el extranjero?

7. ¿Por qué motivo decidiste salir de la Comunitat Valenciana? (Selecciona todos los que correspondan)

- Laboral
- Social
- Familiar
- Académico
- Situación económica
- Otro

Si seleccionó "Otro", explique la razón

8. ¿Pretendes regresar a la Comunitat Valenciana?

9. Si pretendes regresar a la Comunitat Valenciana, ¿cuál es el principal obstáculo que encuentras a la hora de volver? (Selecciona todos los que correspondan)

- Situación laboral
- Obstáculos sociales
- Motivos de familia
- Situación académica
- Situación económica de la Comunitat Valenciana
- Edad
- Otra razón

Si seleccionó "Otra razón", explique la razón

10. Si pretendes regresar a la Comunitat Valenciana, ¿a qué motivo se debe? (Selecciona todos los que correspondan)

- Motivos familiares

- Añoranza
- Dificultades en el país de residencia
- Contrato laboral
- Puesta en marcha de un negocio
- Otro motivo

Si seleccionó "Otro motivo", explique la razón

Por favor, pasa a la pregunta 15

SOLO SI ERES RETORNADO/A A LA COMUNIDAD VALENICIANA

11. ¿Cuánto tiempo residiste en el extranjero?

12. ¿Cuánto tiempo hace que volviste?

13. ¿Por qué decidiste regresar a la Comunitat Valenciana? (Selecciona todos los que correspondan)

- Causas familiares
- Nostalgia
- Dificultades en el país extranjero de residencia
- Oportunidad laboral
- Emprendimiento
- Otras razones

Si seleccionó "Otras razones", explique la razón

14. ¿Qué dificultades encontraste al regresar a la Comunitat Valenciana? (Selecciona todos los que correspondan)

- Dificultades laborales
- Inconvenientes sociales
- Dificultades familiares
- Dificultades académicas
- Dificultades por situación económica
- Otras dificultades

Si seleccionó "Otras dificultades", explique la razón

Por favor, pasa a la pregunta 25

RELACIÓN CON LA ADMINISTRACIÓN PÚBLICA

PARA PERSONAS RESIDENTES EN EL EXTRANJERO

15. Si eres residente en el extranjero, ¿Con qué frecuencia realizas gestiones con la Administración Pública del Estado, la Generalitat Valenciana o la Administración Local?

16. En caso de que sí realices gestiones, ¿cómo valorarías la respuesta de la Administración Pública a tus demandas?

Seleccione una opción de 1 a 5, siendo 1 muy mala y 5 muy buena

17. En caso de que sí realices gestiones, ¿qué dificultades técnicas, administrativas, y/o informáticas has encontrado para realizarlas?

18. ¿Cómo gestionas las cuestiones administrativas?

19. ¿Para qué finalidad crees que la Generalitat debería destinar más recursos al retorno de los/as valencianos/as en el extranjero?

PARTICIPACIÓN

PARA PERSONAS RESIDENTES EN EL EXTRANJERO

20. ¿Pertenece a algún colectivo/asociación vinculado a la Comunitat Valenciana en el país en el que resides?

21. ¿Conoces o perteneces a algún CEVEX?

22. En caso de conocer o pertenecer a un

colectivo, asociación o CEVEX, indica a cuál.

Calidad de vida

23. ¿Cómo valorarías la calidad de vida en tu país de residencia?

Seleccione una opción de 1 a 5, siendo 1 mala y 5 muy buena

24. ¿Cómo valorarías la calidad de vida en la Comunitat Valenciana?

Seleccione una opción de 1 a 5, siendo 1 mala y 5 buena

DA TU OPINIÓN

25. Espacio para observaciones o propuestas

Enviar

Información de protección de datos

El responsable del tratamiento de los datos que está proporcionando en este formulario es la Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática de la Generalitat Valenciana. El tratamiento se identifica como (Encuestas Participación Ciudadana) y su finalidad es (fomentar la participación de la ciudadanía en la gestión de los asuntos públicos de competencia autonómica, implicándola en la generación de ideas y propuestas viables, para mejorar la calidad de vida de las personas de nuestro territorio).

Las personas interesadas en este tratamiento tienen derecho a solicitar el acceso a sus datos personales, a rectificarlos y a suprimirlos, así como a limitar u oponerse al tratamiento de estos y a no ser objeto de decisiones individuales automatizadas respecto a sus datos personales. Podrán ejercer estos derechos mediante escrito dirigido al responsable del tratamiento, acreditando la identificación de la persona interesada, o bien accediendo al trámite telemático de la sede electrónica de la Generalitat (si se dispone de certificado digital).

Pueden solicitar la tutela de la Agencia española de Protección de Datos, o bien contactar previamente con el Delegado de Protección de Datos de la Generalitat a través del correo electrónico dpd@gva.es o dirigiendo escrito a Paseo de la Alameda, 16, 46010 - València.

Para obtener más información respecto a las condiciones de este tratamiento, puede acceder a (la Información de Protección de Datos de Encuestas Participación Ciudadana) en este enlace.

Correu electrònic: gwaparticipa@gva.es

UNIÓN EUROPEA
Fondo Europeo de Desarrollo Regional

15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

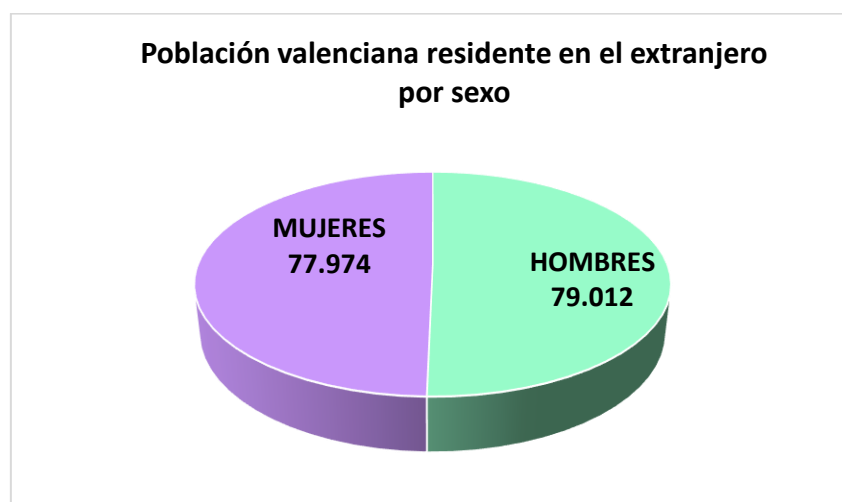
INFORME SOBRE LA SITUACIÓN DE LA POBLACIÓN VALENCIANA RESIDENTE EN EL EXTRANJERO Y RESULTADOS DE LA ENCUESTA

1. RESULTADOS EXTRAÍDOS DEL PERE (PADRÓN DE ESPAÑOLES RESIDENTES EN EL EXTRANJERO)

El número de personas valencianas residentes en el extranjero alcanzó las **156.986 a 1 de enero de 2022**, según los datos del Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero (PERE), publicados por el Instituto Nacional de Estadística (INE). Conforme a los datos poblacionales de las diferentes provincias de la Comunitat Valenciana, la provincia de inscripción de la mayor parte de valencianos en el exterior es Valencia, seguida de Alicante y Castellón.

	HOMBRES		MUJERES		TOTAL	
	N.º	%	N.º	%	N.º	%
ALICANTE	27.988	35%	27.681	36%	55.669	35,46%
CASTELLÓN	7.300	9%	6.733	9%	14.033	8,94%
VALENCIA	43.724	55%	43.560	56%	87.284	55,60%
COMUNITAT VALENCIANA	79.012	100%	77.974	100%	156.986	100,00%

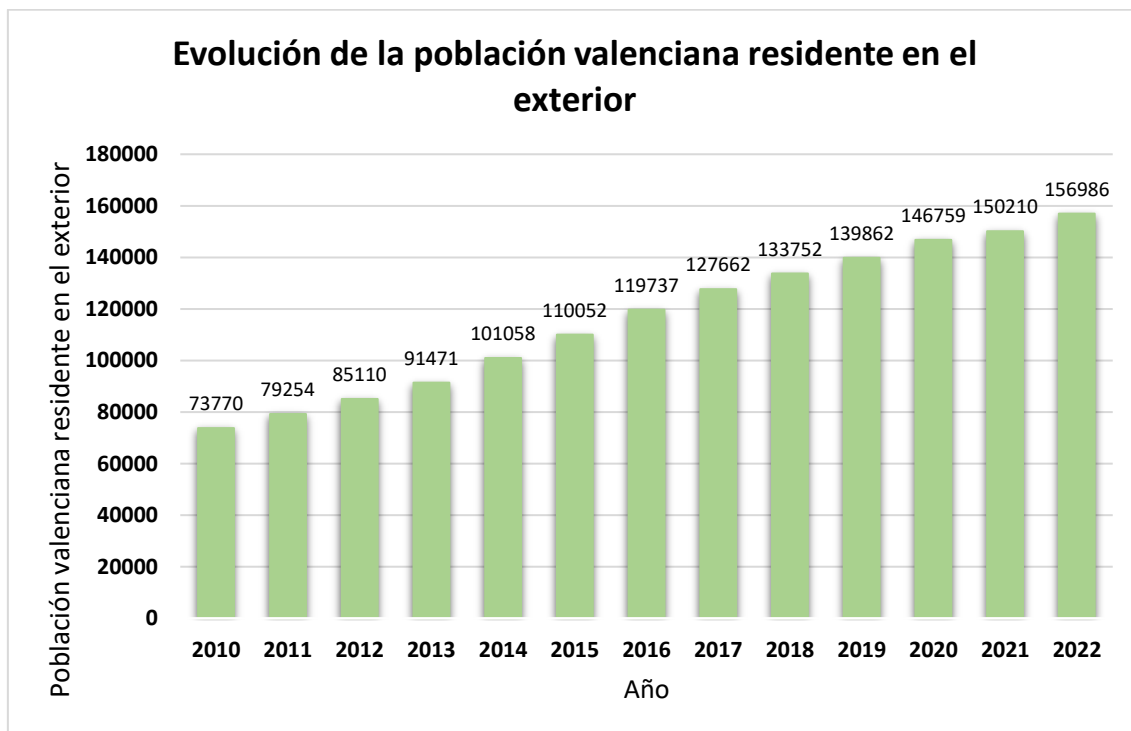
Respecto a la **distribución por sexo**, pese a que en el conjunto del Estado español el número de mujeres residentes en el exterior es superior al de hombres en 29.695, en la Comunitat Valenciana hay escasamente 1.038 más hombres que mujeres. Por lo tanto, los datos relativos al sexo de la población valenciana en el exterior son poco significativos.

15/06/2022

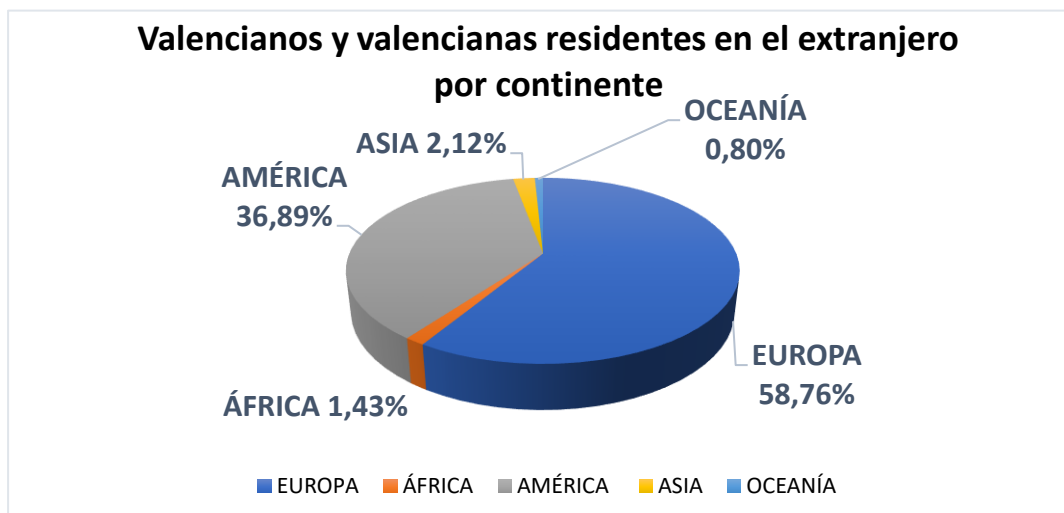
Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:
Ximo Pascual Guzmán
Carmen García-Serra Gómez

En cuanto a la **variación**, estas cifras suponen un incremento del 4,51% de la población valenciana residente en el exterior respecto al 1 de enero de 2021. Como se puede ver en la gráfica siguiente, desde el año 2010 hay más del doble de valencianos y valencianas residiendo en el extranjero, suponiendo este incremento un 112,8%.

El **continente** con un mayor número de valencianos y valencianas en el extranjero es Europa (58,76%) seguido de América (36,89%).

En Europa los países con un mayor número de valencianos y valencianas residentes en el extranjero son Francia, Reino Unido, Alemania y Suiza. En África, el país que predomina es Marruecos. En América, Argentina, Estados Unidos, Ecuador y México. En cuanto a Asia, destacan China y Emiratos Árabes Unidos. Por último, en Oceanía destaca principalmente Australia.

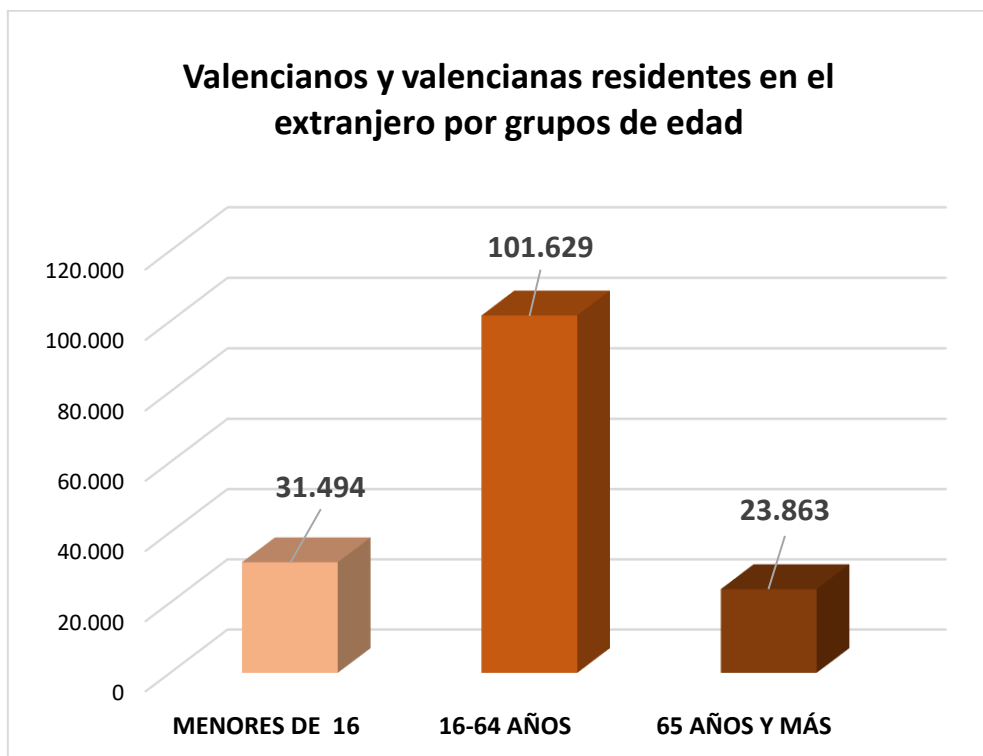
15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

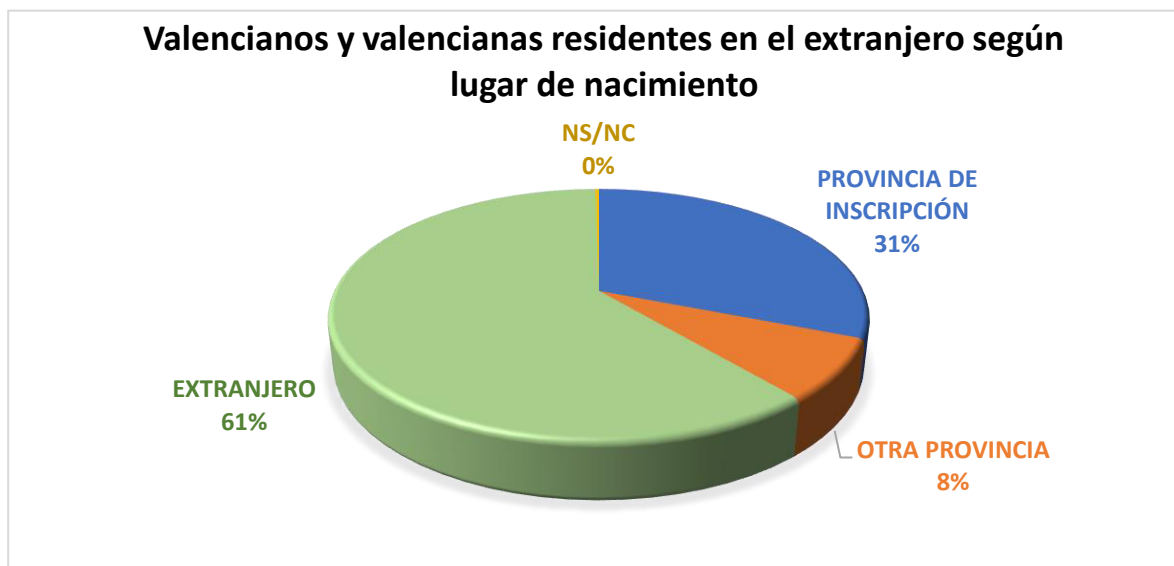
Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

Por **grupos de edad**, la gran mayoría de valencianos y valencianas residentes en el extranjero tiene entre 16 y 64 años, lo que refleja la gran representatividad de la adultez en el colectivo. Sin embargo, destaca levemente la presencia de los menores de 16 años por encima de las personas de más de 65 años.

Una amplia mayoría de personas valencianas residentes en el extranjero **han nacido** en el país en el que residen actualmente, mientras que el 31% de los valencianos y valencianas residentes en el extranjero su lugar de nacimiento ha sido una de las tres provincias de la Comunitat Valenciana frente a un 8% de representación de otras provincias del Estado español.

15/06/2022

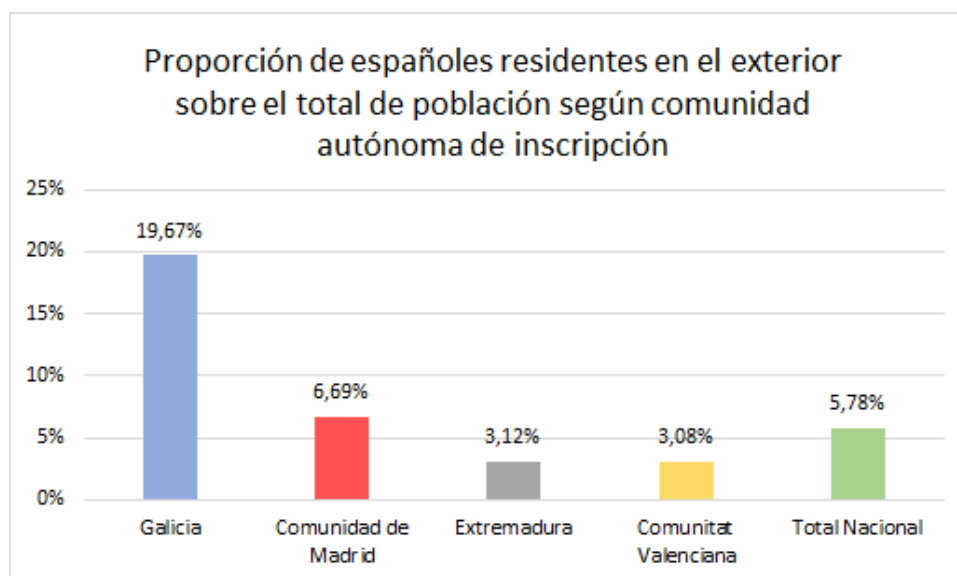
Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

Si se realiza una comparación entre las principales comunidades autónomas que cuentan con ciudadanía residiendo en el extranjero, se puede observar que Galicia es la que cuenta con mayor proporción de residentes en el extranjero respecto a su población total (19,67%), situándose la media nacional en un 5,78% sobre el total de la población española. La Comunidad de Madrid se posiciona por encima de la media nacional (6,69%), mientras que la Comunidad Valenciana no alcanza la misma actualmente, con una proporción del 3,08%. En Extremadura, por otra parte, comunidad en la que destaca una política de retorno activa y una coyuntura marcada por movimientos emigratorios nacionales, únicamente un 3,12% de la ciudadanía reside en el extranjero.

	Población total	Residentes en el extranjero	Proporción sobre el total
GALICIA	2.689.152	529.038	19,67%
COMUNIDAD DE MADRID	6.744.456	451.032	6,69%
EXTREMADURA	1.054.245	32.873	3,12%
COMUNITAT VALENCIANA	5.090.839	156.986	3,08%
TOTAL NACIONAL	47.435.597	2.742.605	5,78%

15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

2. RESULTADOS DE LA ENCUESTA

Por otra parte, se ha realizado una encuesta dirigida a todos los valencianos y valencianas residentes en el extranjero y personas retornadas. Esta encuesta se ha enviado desde la Dirección General de Participación Ciudadana de la Generalitat Valenciana. La encuesta permite observar las opiniones de la ciudadanía respecto a diferentes aspectos a tener en consideración para la elaboración de una estrategia de retorno.

1. Tiempo de residencia en el exterior de las y los valencianos encuestados residentes en el exterior

	N.º	%
Menos de 1 año	5	3,79%
Entre 1 y 3 años	11	8,33%
Entre 3 y 6 años	29	21,97%
Más de 6 años	87	65,91%
TOTAL	132	100%

Como se observa en la tabla y en la gráfica anteriores, de los valencianos y valencianas residentes en el exterior que han respondido a la encuesta un 65,91% se encuentra más de 6 años viviendo en el país de residencia, seguido por un 21,97% de aquellos y aquellas que llevan entre 3 y 6 años. Los datos reflejan que la gran mayoría de encuestados y encuestadas residen durante un largo periodo de tiempo en el país extranjero de residencia (al menos más 3 años).

2. Valencianos/as residentes en el extranjero según su pretensión de retornar.

	N.º	%
Sí, pretende regresar	90	43,69%
Depende	102	49,51%
No pretende regresar	6	2,91%
No se lo plantea	8	3,88%
Total	206	100%

Casi la mitad de las personas encuestadas (49,51%) condiciona su retorno a la Comunitat Valenciana a diversos factores, empatada prácticamente con aquellas personas que afirman su pretensión de regresar (43,69%). En cambio, solo un 2,91% de encuestados y encuestadas no pretende regresar a la Comunitat Valenciana y un 3,88% no se lo plantea.

15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

3. Valencianos/as residentes en el extranjero según el motivo por el que decidieron salir.

	N.º	%
Laboral	114	55,34%
Social	11	5,34%
Familiar	12	5,83%
Académico	32	15,53%
Situación económica	37	17,96%
TOTAL	206	100%

El ámbito laboral o los problemas y dificultades relacionadas con el mercado laboral son la principal causa por la que los encuestados y encuestadas decidieron emigrar de la Comunitat Valenciana (55,34%), seguida por motivos económicos (17,96%) o académicos (15,53%). A estas tres primeras, les siguen en menor proporción las causas familiares (5,83%) y sociales (5,34%).

4. Valencianos/as residentes en el extranjero que pretenden retornar según motivo para su regreso.

	N.º	%
Motivos familiares	46	41,07%
Añoranza	48	42,86%
Dificultades en el país de residencia	9	8,04%
Contrato laboral	1	0,89%
Puesta en marcha de un negocio	4	3,57%
Otro motivo	4	3,57%
TOTAL	112	100%

Las dos principales razones por las que los valencianos y valencianas residentes en el exterior que han respondido a la encuesta se plantearían (o plantean) regresar a la Comunitat Valenciana son la añoranza (42,86%) y los motivos familiares (41,07%). Les siguen a gran distancia las dificultades en el país extranjero de residencia (8,04%), la idea de poner en marcha un negocio en la Comunitat Valenciana (3,57%) o la posibilidad de obtener un contrato laboral en la comunidad de origen (0,89%).

15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

5. Valencianos/as residentes en el extranjero que pretenden retornar y tipo de obstáculo que encuentran para ello.

	N.º	%
Situación laboral	57	56,4%
Obstáculos sociales	4	4,0%
Motivos de familia	8	7,9%
Situación académica	3	3,0%
Situación económica en la CV	14	13,9%
Edad	5	5,0%
Otra razón	10	9,9%
Total	101	100%

El principal obstáculo que encuentran los valencianos y valencianas residentes en el extranjero en su pretensión por retornar a la Comunitat Valenciana es la situación laboral (56,4%). Más de la mitad de las respuestas identifica la precariedad y las dificultades del mercado laboral (tanto a nivel estatal como autonómico) como una barrera que dificulta su regreso. De hecho, la situación económica de la Comunidad Valenciana es también identificada como un obstáculo para un 13,9% de las personas encuestadas.

El resto de los obstáculos, en menor proporción, son por motivos familiares (7,9%), la edad (5%), obstáculos sociales (4%) y las situaciones académicas (3%) respectivamente.

6. Valencianos/as residentes en el extranjero según frecuencia con que realiza gestiones con la Administración Pública del Estado, la Generalitat Valenciana o la Administración Local.

	Nº	%
Menos de 1 vez al año	95	75,40%
Entre 1 y 5 veces al año	30	23,81%
Más de 10 veces al año	1	0,79%
Total	126	100%

Un 75,4% de las personas encuestadas responde que realiza gestiones con la Administración Pública (ya sea estatal, autonómica o local) menos de una vez al año. Un 23,81% corresponde a aquellos valencianos en el exterior que realizan gestiones con la Administración en una frecuencia de entre 1 y 5 veces al año. En cambio, solo un 0,79% ejecuta más de 10 veces al año gestiones con la Administración Pública.

15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

7. Valencianos/as residentes en el extranjero y grado de satisfacción respecto a la relación con la administración.

Puntuación	Porcentaje de la puntuación
1	14,43%
2	21,64%
3	37,11%
4	18,55%
5	8,24%

Media total: 3,00

Las personas valencianas residentes en el exterior que han realizado la encuesta valoran por encima de la media (2,5) la calidad de vida en el país de residencia, siendo la media total de un 3.

8. Valencianos/as residentes en el extranjero y modo de gestión de cuestiones administrativas.

	N.º	%
A través de algún familiar, amigo/a o conocido/a	24	23,08%
A través del Consulado o Embajada	31	29,81%
Directamente yo como ciudadano/a	39	37,50%
No he gestionado hasta el momento cuestiones administrativas	7	6,73%
Otros	3	2,88%
Total	104	100%

Los tres principales modos de gestión de las cuestiones administrativas son: “Directamente yo como ciudadano/a” (37,5%), “a través del Consulado o Embajada” (29,81%) y “a través de algún familiar, amigo/a o conocido/a” (23,08%). Tan solo un 6,73% de las personas encuestadas ha respondido que no ha gestionado hasta el momento cuestiones administrativas y un 2,88% utiliza otros métodos de gestión administrativa.

15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

9. Valencianos/as residentes en el extranjero y finalidad a la que creen que la Generalitat debería destinar más recursos para favorecer el retorno.

	N.º	%
Laboral	105	73%
Estudios	0	0%
Emprendimiento	4	3%
Vivienda	11	8%
Otro	2	1%
N/C	21	15%
Total	143	100%

Los datos de la encuesta realizada reflejan que el ámbito laboral destaca por encima de los demás como aquel en el que la Generalitat debería destinar más recursos, suponiendo un 73% de las respuestas. Este dato se relaciona con los reflejados en preguntas anteriores, que indican que la situación laboral es el principal motivo por el que las personas residentes en el exterior decidieron salir de la Comunitat Valenciana, al tiempo que constituye para ellos/as el principal obstáculo para el retorno.

10. Valencianos/as residentes en el extranjero y pertenencia a algún colectivo/asociación vinculada a la Comunitat Valenciana en el país en el que residen.

	N.º	%
Pertenencia a algún colectivo/asociación vinculada a la CV	10	7,58%
No pertenencia a algún colectivo/asociación vinculada a la CV	122	92,42%
Total	132	100%

En cuanto a la pregunta relacionada con la pertenencia de la ciudadanía exterior a algún colectivo o asociación vinculado a la Comunitat Valenciana en el país de residencia, únicamente un 7,58% de las personas encuestadas dicen sí pertenecer a un colectivo o asociación.

15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

11. Valencianos/as residentes en el extranjero y conocimiento o pertenencia a algún CEVEX en el país en el que residen.

	N.º	%
Sí, los conozco y pertenezco a uno	4	3,05%
Sí, los conozco y me relaciono en ocasiones	1	0,76%
Sí, los conozco, pero no participo	6	4,58%
No los conozco	120	91,60%
Total	131	100%

En concreto con relación a los Centros de Valencianos/as en el Exterior (CEVEX), el 3,05% de las personas encuestadas dicen pertenecer a un CEVEX, teniendo en cuenta que hay un porcentaje del 4,58% que los conoce, pero no participa. Sin embargo, el dato de mayor interés es que el que indica que el 91,60% de los valencianos/as encuestados/as residentes en el exterior desconocen los CEVEX.

12. Valencianos/as residentes en el extranjero según país extranjero de residencia agregado y valoración media de la calidad de vida en el país de residencia (1 – 5).

	Media
Alemania	4,1
Reino Unido	3,5
Resto de la UE	3,7
Resto de Europa	3,0
América	2,9
Resto del mundo	3,5
Total	3,45

Las personas valencianas residentes en el exterior que han realizado la encuesta valoran por encima de la media la calidad de vida en el país de residencia, siendo la media total de un 3,45.

15/06/2022

Equipo de sociólogos becados en la D.G. de Participación Ciudadana:

Ximo Pascual Guzmán

Carmen García-Serra Gómez

13. Valencianos/as residentes en el extranjero y valoración media de la calidad de vida en la Comunitat Valenciana.

Calidad de vida en la Comunitat Valenciana	%
1	2,99%
2	5,97%
3	36,57%
4	40,30%
5	14,18%

Media total 3,66

Las personas valencianas residentes en el exterior que han realizado la encuesta valoran por encima de la media la calidad de vida en la Comunitat Valenciana, siendo la media total de un 3,66 y situándose por delante con respecto a la valoración media de la calidad de vida en el país extranjero de residencia (3,45).

De las personas que han contestado a la encuesta, 5 son **valencianos y valencianas que han residido en el exterior y han retornado a la Comunitat**. De ellos, tres han residido entre 6 y 10 años en el extranjero, mientras que uno estuvo más de 10 años y otro entre 1 y 3 años.

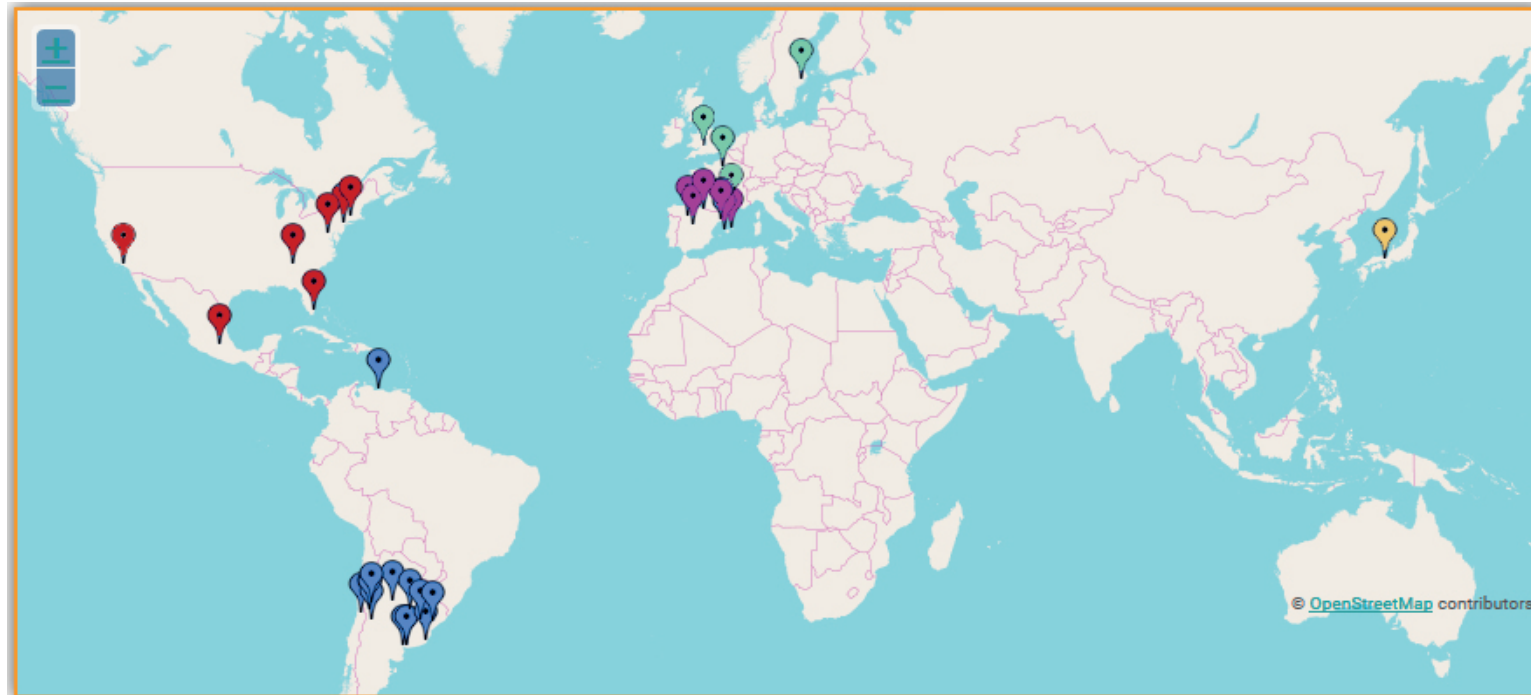
En lo referente a su retorno, los encuestados y encuestadas retornados/as llevan en la Comunitat Valenciana entre 1 y 3 años (3 encuestados/as) o menos de un año (2 encuestados/as).

Entre las razones que motivaron su retorno a la Comunitat Valenciana destacan la nostalgia y por causas familiares, aunque también se nombra el emprendimiento o las dificultades propias del país extranjero en el que estaba residiendo.

Por último, las dificultades que los encuestados/as encuentran al regresar a la Comunitat Valenciana son sobre todo laborales. Sin embargo, también se señalan inconvenientes sociales o académicos.

Centres Valencians en l'exterior de la Comunitat Valenciana i els seus representants

Mapa dels centres CEVEX

AMÈRICA DEL SUD

3 representants

1. Falla Valenciana el Turia — Argentina
2. Centro Valenciano de San Juan — Argentina
3. Unión Regional Valenciana Mar de Plata — Argentina
4. Centro Valenciano de Rosario — Argentina
5. Centro Valenciano de Mendoza — Argentina
6. Centro Valenciano de San Román — Argentina
7. Centro Valenciano de Córdoba — Argentina
8. Centro Valenciano Bahía Blanca "Portal Valencia" — Argentina
9. Asociación Cultural Valenciana de Mendoza — Argentina
10. Centro Cultural Valenciano de Coronel Dorrego — Argentina
11. Asociación Junta Fallera Valenciana de San Rafael — Argentina
12. Asociación Comunidad Valenciana de Montevideo — Uruguay
13. Colectividad Valenciana de Chile
14. Asociación de Valencianos Residentes en Venezuela

AMÈRICA DEL NORD

1 representant

1. Valencia Cultural Point Inc. De los Ángeles — EEUU
2. Casa de Valencia en Washington — EEUU
3. Spanish America Cultural Club-Casa Valencia de Connecticut — EEUU
4. Centro Valenciano de Florida — EEUU
5. Casa de Valencia José Iturbi - México

ESPANYA

4 representants

1. Casa de la Comunidad Valenciana — Zaragoza
2. Casa de Valencia — Barcelona
3. Casa de Valencia en Gavà — Barcelona
4. Associació Colònia Forcallano-Catalana — Barcelona
5. Casa de la Comunidad Valenciana — Navarra
6. Casa Regional Valenciana — Mallorca
7. Casa de Valencia — Madrid
8. Associació Cultural Comunitat Valenciana de Sant Antoni de Portmany — Eivissa
9. Centre Valencià — Menorca
10. Associació Cultural Valenciana Virgen de los Desamparados — Sevilla
11. Falla el Toro de Calvià — Islas Baleares
12. Casa de la Comunidad Valenciana — Cantabria
13. Associació Cultural Casa de la Comunitat Valenciana — Rioja
14. Casa de la Comunidad Valenciana — Valladolid

RESTA D'EUROPA

1 representant

1. SEACAVA – Associació Valenciana d'Estudiants Valencians — Alemanya
2. Casa Regional Valenciana — París
3. Club Amical Valencià de Sultz — França
4. Comunitat Valenciana en Midi Pyrénées — França
5. CEVEX Stockholm — Suècia
6. Amigos de Europa Centro Valenciano del Exterior Gran Sur de Montpellier — França
7. Valencians UK
8. Espai Valencià a Bèlgica

RESTA DEL MÓN

1 representant

1. Associació Cultural Valenciana — Japó

Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica

RESOLUCIÓ de 15 de febrer de 2022, de la consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, per la qual es constitueix el Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn de les Persones Valencianes en l'Exterior a la Comunitat Valenciana. [2022/1641]

El Decret 105/2019, de 5 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix l'estructura orgànica bàsica de la Presidència i de les conselleries de la Generalitat, va assignar a la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica la competència de la relació institucional amb els col·lectius de les persones valencianes residents fora de la Comunitat i amb entitats cíviques que aglutinen ciutadans i ciutadanes valencians que resideixen a l'estranger.

Posteriorment, el Decret 179/2020, de 30 d'octubre, del Consell, d'aprovació del seu reglament orgànic i funcional, va atribuir com a nova competència de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, concretament a la Direcció General de Participació Ciutadana, la de coordinar les accions dels departaments competents en les matèries necessàries per a afavorir i facilitar el retorn de les persones emigrants valencianes, sense perjudici de les competències atribuïdes a altres òrgans.

D'altra banda, en el Seminari de govern d'estiu 2021 a Albocàsser-Benassal es va aprovar com a objectiu per al segon semestre la creació del Consell per al Retorn de Valencians i Valencianes a la Comunitat Valenciana. Segons aquest objectiu, «El Pla de retorn a la Comunitat Valenciana té l'objectiu de facilitar el retorn de les persones valencianes emigrades per raons econòmiques i que tinguen voluntat de tornar», i «es tracta de donar resposta a una necessitat imprescindible, de manera transversal i amb altres administracions i amb la ciutadania.» Continua establint que el Consell per al Retorn serà el fòrum de debat i reflexió fonamental on diversos organismes, actors i institucions plantegen les accions que han de tindre's en compte per a l'elaboració del Pla de retorn a la Comunitat Valenciana. I que les accions que escometrà el Consell per al Retorn de Valencians i Valencianes a la Comunitat Valenciana seran, entre altres: conèixer un diagnòstic de la situació actual de les persones emigrades fora de la Comunitat (mapa de moviments migratoris, perfil de persones migrades, etc.) i plantejar mesures que faciliten el retorn de les persones emigrades, en les millors condicions.

Finalment, en la sessió de 29 de setembre de 2021, durant el transcurs del debat de política general, les Corts Valencianes van aprovar la Resolució 414/2021, en la qual, entre altres qüestions, s'insta el Consell a elaborar el I Pla de retorn de les valencianes i valencians a la Comunitat Valenciana, a fi de facilitar el retorn d'aquells valencians i valencianes emigrats per raons econòmiques que tinguen la voluntat de tornar.

En la consecució de l'objectiu de facilitar el retorn dels valencians i valencianes en l'exterior a la Comunitat Valenciana conflueixen les competències i atribucions de les diferents administracions i organismes radicats en el seu territori.

En primer lloc, constitueix un objectiu transversal del Consell. Per això, el procés de diàleg i definició de l'estratègia de retorn ha de comptar amb la implicació de tots els departaments de la Generalitat amb competències que puguen tindre incidència en aquest. Igualment, ha de contemplar la participació dels organismes del sector instrumental de la Generalitat que desenvolupen accions en aquest camp.

D'altra banda, la definició de l'estratègia a dissenyar requereix la col·laboració, cooperació i coordinació entre els nivells de govern autonòmic i local. En relació amb això, la Generalitat té un conveni marc de col·laboració amb les diputacions de València, Alacant i Castelló i la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, per a col·laborar en matèria de participació, transparència i bon govern, de data de 16 de desembre de 2020. Aquest conveni marc possibilita la constitució de grups de treball designats per les parts amb la funció de treballar conjuntament en el marc de les diferents àrees estratègiques previstes en l'esmentat conveni marc.

I si bé el procés de definició de l'estratègia per al retorn ha de comptar amb la participació de tots aquests actors, de manera fonamental ha

Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática

RESOLUCIÓN de 15 de febrero de 2022, de la consellera de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática, por la que se constituye el Foro para el Diseño de la Estrategia de Retorno de las Personas Valencianas en el Exterior a la Comunitat Valenciana. [2022/1641]

El Decreto 105/2019, de 5 de julio, del Consell, por el que se establece la estructura orgánica básica de la Presidencia y de las consellerias de la Generalitat, asignó a la Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática la competencia de la relación institucional con los colectivos de las personas valencianas residentes fuera de la Comunitat y con entidades cívicas que aglutinan ciudadanos y ciudadanas valencianos que residen en el extranjero.

Posteriormente, el Decreto 179/2020, de 30 de octubre, del Consell, de aprobación de su Reglamento orgánico y funcional, atribuyó como nueva competencia de la Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática, concretamente a la Dirección General de Participación Ciudadana, la de coordinar las acciones de los departamentos competentes en las materias necesarias para favorecer y facilitar el retorno de las personas emigrantes valencianas, sin perjuicio de las competencias atribuidas a otros órganos.

Por otro lado, en el Seminario de Govern d'Estiu 2021 a Albocàsser-Benassal se aprobó como objetivo para el segundo semestre la creación del Consejo para el Retorno de Valencianos y Valencianas a la Comunitat Valenciana. Según este objetivo, «El Plan de retorno a la Comunitat Valenciana tiene el objetivo de facilitar el retorno de las personas valencianas emigradas por razones económicas y que tengan voluntad de volver», y «se trata de dar respuesta a una necesidad imprescindible, de manera transversal y con otras administraciones y con la ciudadanía.» Continúa estableciendo que el Consejo para el Retorno será el foro de debate y reflexión fundamental donde diversos organismos, actores e instituciones planteen las acciones que han de tenerse en cuenta para la elaboración del Plan de retorno a la Comunitat Valenciana. Y que las acciones que acometerá el Consejo para el Retorno de Valencianos y Valencianas a la Comunitat Valenciana serán, entre otras: conocer un diagnóstico de la situación actual de las personas emigradas fuera de la Comunitat (mapa de movimientos migratorios, perfil de personas migradas, etc.) y plantear medidas que faciliten el retorno de las personas emigradas, en las mejores condiciones.

Finalmente, en la sesión de 29 de septiembre de 2021, durante el transcurso del debate de política general, las Corts Valencianes aprobaron la Resolució 414/2021, en la que entre otros extremos, se insta al Consell a elaborar el I Plan de retorno de las valencianas y valencianos a la Comunitat Valenciana, a fin de facilitar el retorno de aquellos valencianos emigrados por razones económicas que tengan la voluntad de regresar.

En la consecució del objetivo de facilitar el retorno de los valencianos y valencianas en el exterior a la Comunitat Valenciana confluyen las competencias y atribuciones de las diferentes administraciones y organismos radicados en su territorio.

En primer lugar, constituye un objetivo transversal del Consell. Por ello, el proceso de diálogo y definición de la estrategia de retorno debe contar con la implicación de todos los departamentos de la Generalitat con competencias que puedan tener incidencia en el mismo. Igualmente, debe contemplar la participación de los organismos del sector instrumental de la Generalitat que desarrollen acciones en este campo.

Por otro lado, la definición de la estrategia a diseñar requiere de la colaboración, cooperación y coordinación entre los niveles de gobierno autonómico y local. En relación con ello, la Generalitat tiene un convenio marco de colaboración con las diputaciones de Valencia, Alicante y Castellón y la Federación Valenciana de Municipios y Provincias, para colaborar en materia de participación, transparencia y buen gobierno, de fecha de 16 de diciembre de 2020. Este convenio marco possibilita la constitución de grupos de trabajo designados por las partes con la función de trabajar conjuntamente en el marco de las diferentes áreas estratégicas previstas en el referido convenio marco.

Y si bien el proceso de definición de la estrategia para el retorno debe contar con la participación de todos estos actores, de forma funda-

de considerar-se l'opinió de les persones implicades, tan individualment com a través de les associacions que les representen, tenint especialment consideració referent a això a les associacions representades en el Consell Valencià de Participació en el sector de la migració.

La participació de la ciutadania individualment s'articularà directament a través del portal GVA Participa, mitjançant l'emplenament voluntari d'una enquesta dirigida a les persones valencianes en l'exterior, o que ja han tornat, a través de la qual es recollirà de primera mà la informació relativa a la seua situació i necessitats a satisfer per a afavorir el seu retorn. Igualment, es facilitarà en l'adreça de correu electrònic valenciansexterior@gva.es la possibilitat d'expressar directament qualsevol aportació relativa a l'estratègia de retorn.

Tot el que s'ha exposat justifica la creació d'un grup o comissió de treball de caràcter consultiu i d'assessorament sobre la matèria específica del retorn a la Comunitat, com a pas previ necessari per a la creació per via reglamentària del futur Consell Valencià per al Retorn de les Persones Valencianes a la Comunitat Valenciana. Aquest grup o comissió de treball, sota la denominació de Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn, és un grup de debat i de treball on tenen cabuda totes les administracions, agents i actors la participació dels quals es considere convenient o oportuna per a enriquir el diàleg i disseny de l'estratègia per al retorn, al mateix temps que integra la mateixa ciutadania a través de les seues associacions i directament a través dels mitjans tecnològics. Aquest debat i treball previ constitueix el punt de partida per al disseny del Consell Valencià per al Retorn i del Pla de retorn a la Comunitat Valenciana.

Per tot el que s'ha exposat, i en virtut del Decret 179/2020, de 30 d'octubre, del Consell, d'aprovació del Reglament orgànic i funcional de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, i en particular del que s'estableix en l'article 6 d'aquest, segons el qual la persona titular de la Conselleria pot disposar, sempre que ho considere convenient, la constitució de grups o comissions de treball de caràcter consultiu i d'assessorament, per a matèries concretes o assumptes específics amb la composició que determine, en cada cas, resol:

Primer. Creació i fins del Fòrum

Crear el Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn de les Persones Valencianes en l'Exterior a la Comunitat Valenciana.

El Fòrum té com a finalitat primordial debatre i reflexionar sobre l'estratègia de retorn i plantejar les accions que han de tindre's en compte per a l'elaboració del Pla de retorn a la Comunitat Valenciana.

Segon. Naturalesa jurídica

El Fòrum es constitueix com a grup de treball de caràcter consultiu i d'assessorament a la persona titular de la conselleria amb competència en matèria de retorn, per a la definició de l'estratègia del retorn a la Comunitat Valenciana.

Tercer. Funcions

1. El Fòrum té les següents funcions:

a) Accedir a la informació que es considere necessària i analitzar-la per a dissenyar una estratègia de retorn ajustada a la realitat de l'emigració valenciana.

b) Identificar les accions relacionades amb el procés de retorn que s'estan duent a terme en les diferents administracions de la Comunitat Valenciana.

c) Proposar noves mesures relacionades amb el procés de retorn en l'àmbit de les competències de les administracions presents en el Fòrum.

d) Articular la participació en el debat per part de les associacions que formen part del Fòrum.

e) Analitzar les dades i les opinions de la ciutadania recollides a través de l'enquesta habilitada en el portal GVA Participa i dels missatges rebuts en l'adreça electrònica valenciansexterior@gva.es.

2. Totes les funcions anteriorment enumerades s'estableixen sense menyscapse de les que corresponguen a altres òrgans de representació i participació legalment establits.

mental debe considerarse la opinión de las personas implicadas, tanto a nivel individual como a través de las asociaciones que los representan, teniendo en especial consideración a este respecto a las asociaciones representadas en el Consell Valencià de Participació en el sector de la migración.

La participación de la ciudadanía a nivel individual se articulará directamente a través del portal GVA Participa, mediante la cumplimentación voluntaria de una encuesta dirigida las personas valencianas en el exterior, o que ya han regresado, a través de la cual recoger de primera mano la información relativa a su situación y necesidades a satisfacer para favorecer su retorno. Igualmente, se facilitará en la dirección de correo electrónico a valenciansexterior@gva.es, la posibilidad de expresar directamente cualquier aportación relativa a la estrategia de retorno.

Todo lo expuesto justifica la creación de un grupo o comisión de trabajo de carácter consultivo y de asesoramiento sobre la materia específica del retorno a la Comunitat, como paso previo necesario para la creación por vía reglamentaria del futuro Consejo Valenciano para el Retorno de las Personas Valencianas a la Comunitat Valenciana. Este grupo o comisión de trabajo, bajo la denominación de Foro para el diseño de la estrategia de retorno, es un grupo de debate y de trabajo donde tienen cabida todas las Administraciones, agentes y actores cuya participación se considere conveniente u oportuna para enriquecer el diálogo y diseño de la estrategia para el retorno, al tiempo que integra a la propia ciudadanía a través de sus asociaciones y directamente a través de los medios tecnológicos. Este debate y trabajo previo constituye el punto de partida para el diseño del Consejo Valenciano para el Retorno y del Plan de retorno a la Comunitat Valenciana.

Por todo lo expuesto, y en virtud del Decreto 179/2020, de 30 de octubre, del Consell, de aprobación del Reglamento orgánico y funcional de la Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática, y en particular de lo establecido en el artículo 6 del mismo, según el cual la persona titular de la Conselleria puede disponer, siempre que lo considere conveniente, la constitución de grupos o comisiones de trabajo de carácter consultivo y de asesoramiento, para materias concretas o asuntos específicos con la composición que determine, en cada caso, resuelvo:

Primero. Creación y fines del Foro

Crear el Foro para el Diseño de la Estrategia de Retorno de las Personas Valencianas en el Exterior a la Comunitat Valenciana.

El Foro tiene como finalidad primordial debatir y reflexionar sobre la estrategia de retorno y plantear las acciones que deben tenerse en cuenta para la elaboración del Plan de retorno a la Comunitat Valenciana.

Segundo. Naturaleza jurídica

El Foro se constituye como grupo de trabajo de carácter consultivo y de asesoramiento a la persona titular de la conselleria con competencia en materia de retorno, para la definición de la estrategia del retorno a la Comunitat Valenciana.

Tercero. Funciones

1. El Foro tiene las siguientes funciones:

a) Acceder a la información que se considere necesaria y analizarla para diseñar una estrategia de retorno ajustada a la realidad de la emigración valenciana.

b) Identificar las acciones relacionadas con el proceso de retorno que se están llevando a cabo en las diferentes administraciones de la Comunitat Valenciana.

c) Proponer nuevas medidas relacionadas con el proceso de retorno en el ámbito de las competencias de las administraciones presentes en el Foro.

d) Articular la participación en el debate por parte de las asociaciones que forman parte del Foro.

e) Analizar los datos y las opiniones de la ciudadanía recabados a través de la encuesta habilitada en portal GVA Participa y de los mensajes recibidos en el correo electrónico valenciansexterior@gva.es.

2. Todas las funciones anteriormente enumeradas se establecen sin menoscabo de las que correspondan a otros órganos de representación y participación legalmente establecidos.

Quart. Participants

1. El Fòrum per al Retorn a la Comunitat Valenciana està compost per:

- a) Una presidència.
- b) Una vicepresidència.
- c) Vocalies.
- d) Una secretària.

2. La composició del Fòrum respondrà al principi de presència equilibrada d'homes i dones, de conformitat amb l'article 54 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Cinqué. Presidència

1. La presidència del Fòrum per al Retorn a la Comunitat Valenciana correspon a la persona titular de la conselleria competent en matèria de retorn de les persones valencianes en l'exterior.

2. La presidència tindrà les següents funcions:

- a) Dirigir i coordinar l'actuació del Fòrum.
- b) Acordar la convocatòria de les reunions del Fòrum i la fixació de l'ordre del dia, tenint en compte les propostes i peticions formulades pels seus integrants.
- c) Visar les actes de les reunions del Fòrum.
- d) Dur a terme totes les altres funcions que siguin inherents a la presidència.

Sisé. La vicepresidència

1. La vicepresidència correspon a la persona titular de la secretaria autonòmica amb competències en matèria de retorn de les persones valencianes en l'exterior.

2. La vicepresidència exerceix la presidència del Fòrum en els casos de vacant, absència, malaltia o una altra causa legalment establida, així com per delegació de la persona titular de la presidència.

Seté. Les vocalies

1. Seran vocalies institucionals del Fòrum, a més de la presidència i la vicepresidència:

a) La persona titular de la direcció general amb competències en matèria de retorn de les persones valencianes a la Comunitat Valenciana, a qui correspondrà impulsar les accions necessàries per a la constitució i funcionament del Fòrum.

b) En representació de la Generalitat i del seu sector instrumental, almenys un representant amb rang de director o directora general o superior, o de rang directiu en el cas del sector instrumental, per cadascuna de les següents àrees competencials de la Generalitat: educació, sanitat, justícia, ocupació, política migratòria, serveis socials, repte demogràfic i lluita contra la despoblació, economia, estadística i innovació.

c) Tres persones en representació de les diputacions provincials de la Comunitat Valenciana, i dues persones, a proposta de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, en representació de municipis de més de 50.000 habitants i de municipis de fins a 50.000 habitants.

d) Una persona en representació del Comitè Econòmic i Social.

2. Seran vocalies socials del Fòrum:

a) Tres persones en representació d'aquells centres valencians en l'exterior que agrupen col·lectivitats implicades en polítiques de retorn, elegits per la presidència.

b) Tres persones en representació de les entitats associatives que treballen en l'àmbit de la migració.

c) Dues persones en representació de les organitzacions sindicals més representatives de la Comunitat Valenciana i altres dues en representació de les associacions empresarials més representatives de la Comunitat Valenciana, en la Mesa del Diàleg Social de la Comunitat Valenciana.

d) Dos ciutadans o ciutadanes experts en la matèria de retorn, de l'àmbit acadèmic o professional o social.

e) Una persona representant del Consell de Cambres de Comerç de la Comunitat Valenciana, proposada per aquest.

3. Tot això, sense perjudici que, en funció de les necessitats i a la vista de l'avanç dels debats del Fòrum, es considere necessari augmentar el nombre de vocalies establert, mitjançant l'oportuna resolució.

Cuarto. Participantes

1. El Foro para el Retorno a la Comunitat Valenciana está compuesto por:

- a) Una presidencia.
- b) Una vicepresidencia.
- c) Vocalías.
- d) Una secretaria.

2. La composición del Foro responderá al principio de presencia equilibrada de hombres y mujeres, de conformidad con el artículo 54 de la Ley orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres.

Quinto. Presidencia

1. La presidencia del Foro para el Retorno a la Comunitat Valenciana corresponde a la persona titular de la conselleria competente en materia de retorno de las personas valencianas en el exterior.

2. La presidencia tendrá las siguientes funciones:

- a) Dirigir y coordinar la actuación del Foro.
- b) Acordar la convocatoria de las reuniones del Foro y la fijación del orden del día, teniendo en cuenta las propuestas y peticiones formuladas por sus integrantes.
- c) Visar las actas de las reuniones del Foro.
- d) Llevar a cabo cuantas otras funciones sean inherentes a la presidencia.

Sexto. La vicepresidencia

1. La Vicepresidencia corresponde a la persona titular de la secretaria autonómica con competencias en materia de retorno de las personas valencianas en el exterior.

2. La Vicepresidencia ejerce la presidencia del Foro en los casos de vacante, ausencia, enfermedad u otra causa legalmente establecida, así como por delegación de la persona titular de la presidencia.

Séptimo. Las vocalías

1. Serán vocalías institucionales del Foro, además de la presidencia y la vicepresidencia:

a) La persona titular de la dirección general con competencias en materia de retorno de las personas valencianas a la Comunitat Valenciana, a quien correspondrá impulsar las acciones necesarias para la constitución y funcionamiento del Foro.

b) En representación de la Generalitat y de su sector instrumental, al menos un representante con rango de director o directora general o superior, o de rango directivo en el caso del sector instrumental, por cada una de las siguientes áreas competenciales de la Generalitat: educación, sanidad, justicia, empleo, política migratoria, servicios sociales, reto demográfico y lucha contra la despoblación, economía, estadística e innovación.

c) Tres personas en representación de las diputaciones provinciales de la Comunitat Valenciana, y dos personas, a propuesta de la Federación Valenciana de Municipios y Provincias, en representación de: municipios de más de 50.000 habitantes; municipios de hasta 50.000 habitantes.

d) Una persona en representación del Comité Económico y Social.

2. Serán vocalías sociales del Foro:

a) Tres personas en representación de aquellos centros valencianos en el exterior que agrupen colectividades implicadas en políticas de retorno, elegidos por la presidencia.

b) Tres personas en representación de las entidades asociativas que trabajen en el ámbito de la migración.

c) Dos personas en representación de las organizaciones sindicales más representativas de la Comunitat Valenciana y otras dos en representación de las asociaciones empresariales más representativas de la Comunitat Valenciana, en la Mesa del Diálogo Social de la Comunitat Valenciana.

d) Dos ciudadanos o ciudadanas expertos en la materia de retorno, del ámbito académico o profesional o social.

e) Un representante del Consejo de Cámaras de Comercio de la Comunitat Valenciana, propuesto por este.

3. Todo ello sin perjuicio de que, en función de las necesidades y a la vista del avance de los debates del Foro, se considere necesario aumentar el número de vocalías establecido, mediante la oportuna resolución.

Huité. Nomenament de les vocalies

El nomenament de les vocalies del Fòrum el realitzarà la presidència, ateses les propostes emeses pels òrgans o entitats que corresponga en cada cas, que hauran de constar de dues persones, una vocal i una altra suplent, sent almenys una d'elles dona.

Nové. La secretaria

1. La secretaria serà exercida per una persona funcionària de la direcció general amb competències en matèria de retorn de les persones valencianes en l'exterior a la Comunitat Valenciana, amb un nivell de cap de servei o superior, nomenada per la presidència del Consell, amb veu però sense vot.

2. Són funcions de la secretaria:

a) Cursar la convocatòria de les sessions efectuada per la presidència.

b) Custodiar la documentació del Fòrum.

c) Qualsevol altres que siguen inherents a la seua condició.

Desé. Règim jurídic

El Fòrum es constitueix com a grup de treball de caràcter consultiu i d'assessorament a la persona titular de la conselleria amb competència en matèria de retorn de les persones valencianes en l'exterior, i es regirà pel que s'estableix en aquesta resolució i pels acords de funcionament que en el si d'aquest s'adopten. A aquest efecte, en la sessió constitutiva del Fòrum s'aprovarà el règim intern i funcionament d'aquest. En tot el que no s'ha estipulat, el seu règim jurídic serà el que s'estableix per als òrgans col·legiats en la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Onzé. Protecció de dades

El Fòrum assegurarà la protecció de les dades de caràcter personal que pugui recollir en l'exercici de les seues funcions, amb observança del que es disposa en el Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades, i en la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.

Dotzé. Absència d'incidència en la despesa pressupostària de la Generalitat

L'execució d'aquesta resolució no té incidència en la dotació dels capítols de despesa assignats a la Generalitat, havent de ser atesa pels mitjans personals i materials de què aquesta disposa.

Les persones que integren el Fòrum no percebran retribució per l'acompliment de les seues funcions. No obstant això, l'assistència a les reunions del Fòrum, degudament justificades davant de la direcció general competent en matèria de retorn de les persones valencianes en l'exterior, donarà origen a una indemnització pel concepte de dieta i transport, en els termes, condicions i imports previstos en el Decret 24/1997, d'11 de febrer, del Govern Valencià, sobre indemnitzacions per raó del servei i gratificació per serveis extraordinaris.

Tretzé. Publicació en el DOGV

Aquesta resolució produirà efectes des de l'endemà de publicar-se en el DOGV.

Contra el que es disposa en la present resolució, que posa fi a la via administrativa, es podrà interposar potestativament un recurs de reposició davant del mateix òrgan que ha dictat l'acte, en el termini d'un mes, comptat des de l'endemà de ser publicada, de conformitat amb el que es preveu en els articles 123 i 124 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, o bé un recurs contenciós administratiu davant de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, en el termini de dos mesos, comptats des de l'endemà de la publicació, de conformitat amb el que s'estableix en els articles 10 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa. Tot això, sense perjudici que s'utilitze qualsevol altra via que es considere oportuna.

València, 15 de febrer de 2022.– La consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica: Rosa Pérez Garijo.

Octavo. Nomenclamiento de las vocalías

El nomenclamiento de las vocalías del Foro lo realizará la presidencia, atendiendo a las propuestas emitidas por los órganos o entidades que corresponda en cada caso, que deberán constar de dos personas, una vocal y otra suplente, siendo al menos una de ellas mujer.

Noveno. La secretaria

1. La secretaria será ejercida por una persona funcionaria de la dirección general con competencias en materia de retorno de las personas valencianas en el exterior a la Comunitat Valenciana, con un nivel de jefatura de servicio o superior, nombrada por la presidencia del consejo, con voz pero sin voto.

2. Son funciones de la secretaria:

a) Cursar la convocatoria de las sesiones efectuada por la presidencia.

b) Custodiar la documentación del Foro.

c) Cuantas otras sean inherentes a su condición.

Décimo. Régimen jurídico

El Foro se constituye como grupo de trabajo de carácter consultivo y de asesoramiento a la persona titular de la conselleria con competencia en materia de retorno de las personas valencianas en el exterior, y se regirá por lo establecido en esta resolución y por los acuerdos de funcionamiento que en el seno del mismo se adopten. A tal efecto, en la sesión constitutiva del Foro se aprobará el régimen interno y funcionamiento del mismo. En lo no estipulado, su régimen jurídico será el establecido para los órganos colegiados en la Ley 40/2015, de 1 de octubre, de régimen jurídico del sector público.

Decimoprimer. Protección de datos

El Foro asegurará la protección de los datos de carácter personal que pueda recabar en el ejercicio de sus funciones, con observancia de lo dispuesto en el Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 27 de abril de 2016, relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos, y en la Ley orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de protección de datos personales y garantía de los derechos digitales.

Decimosegundo. Ausencia de incidencia en el gasto presupuestario de la Generalitat

La ejecución de esta resolución no tiene incidencia en la dotación de los capítulos de gasto asignados a la Generalitat, debiendo ser atendida por los medios personales y materiales de que dispone la misma.

Las personas que integran el Foro no percibirán retribución por el desempeño de sus funciones. No obstante, la asistencia a las reuniones del Foro, debidamente justificadas ante la dirección general competente en materia de retorno de las personas valencianas en el exterior, dará origen a una indemnización por el concepto de dieta y transporte, en los términos, condiciones e importes previstos en el Decreto 24/1997, de 11 de febrero, del Gobierno Valenciano, sobre indemnizaciones por razón del servicio y gratificación por servicios extraordinarios.

Decimotercero. Publicación en el DOGV

Esta resolución producirá efectos desde el día siguiente al de su publicación en el DOGV.

Contra lo dispuesto en la presente resolución, que pone fin a la vía administrativa, se podrá interponer potestativamente recurso de reposición ante el mismo órgano que ha dictado el acto en el plazo de un mes, a contar desde el día siguiente a su publicación, de conformidad con lo previsto en los artículos 123 y 124 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas, o bien recurso contencioso-administrativo ante la Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia de la Comunitat Valenciana, en el plazo de dos meses, contados desde el día siguiente a su publicación, de conformidad con lo establecido en los artículos 10 y 46 de la Ley 29/1998, de 13 de julio, reguladora de la jurisdicción contencioso-administrativa. Todo ello sin perjuicio de que se utilice cualquier otra vía que se considere oportuna.

València, 15 de febrer de 2022.– La consellera de Participación, Transparència, Cooperación y Calidad Democrática: Rosa Pérez Garijo.

RESOLUCIÓ de la Consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, per la qual es designen i nomenen les persones que componen el fòrum per al disseny de l'estratègia de retorn de les persones valencianes en l'exterior en la Comunitat Valenciana

Mediante Resolución de 15 de febrero de 2022, de la consellera de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática (DOGV núm. 9291, de 04.03.2022), se constituyó el Foro para el Diseño de la Estrategia de Retorno de las Personas Valencianas en el Exterior de la Comunitat Valenciana.

Mitjançant Resolució de 15 de febrer de 2022, de la consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica (DOGV núm. 9291, de 04.03.2022), es va constituir el Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn de les Persones Valencianes en l'Exterior de la Comunitat Valenciana.

De conformitat amb l'apartat cinqué d'aquesta Resolució, la presidència del Fòrum correspon a la persona titular de la Conselleria competent en matèria de retorn de les persones valencianes en l'exterior, i la vicepresidència correspon a la persona titular de la secretaria autonòmica amb competències en matèria de retorn. L'apartat seté estableix que seran vocalies institucionals del Fòrum, a més de la presidència i vicepresidència, la persona titular de la direcció general amb competències en matèria de retorn de les persones valencianes en l'exterior a la Comunitat Valenciana.

Les altres vocalies institucionals i les vocalies socials del Fòrum, regulades en la disposició setena de la citada Resolució, hauran de ser nomenades per la presidència, de conformitat amb l'apartat huité, ateses les propostes emeses pels òrgans o entitats que corresponga en cada cas, que hauran de constar dues persones, una vocal i una altra suplent, sent almenys una d'elles dona.

D'altra banda, en l'apartat nové de la mateixa Resolució s'estableix que la secretaria serà exercida per una persona funcionària de la direcció general amb competències en matèria de retorn de les persones valencianes en l'exterior a la Comunitat Valenciana, amb un nivell de cap de servei o superior, nomenada per la presidència del Fòrum, amb veu però sense vot.

Per tot l'exposat anteriorment, una vegada consultats els respectius òrgans i entitats i rebudes les seues propostes de vocalies titulars i suplents, en la condició de Presidenta del Fòrum per al disseny de l'estratègia de Retorn de les persones valencianes en l'exterior de la Comunitat Valenciana, i de conformitat amb el Decret 179/2020, de 30

d'octubre, del Consell, d'aprovació del Reglament Orgànic i Funcional de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica,

RESOLC

Primer.- Nomenar com a membres titulars i suplents del Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn a la Comunitat Valenciana a les persones que a continuació es relacionen:

Presidenta: Rosa Pérez Garijo, consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica.

Vicepresident: Antoni Llorente Ferreres, secretari autonòmic de Participació i Transparència.

1. Vocalies Institucionals:

a) Persona titular de la direcció general amb competència en matèria de retorn de les persones valencianes a la Comunitat Valenciana: Mª Jesús Pérez Galant, Directora General de Participació Ciutadana.

b) Un vocal amb rang de Director General o superior o de rang directiu en cas del sector instrumental per cadascuna de les següents àrees competencials de la Generalitat:

Educació

Vocal titular: Manuel Gomicia Giménez (Director General de Formació Professional i Ensenyament de Règim Especial).

Vocal suplent: Raquel Andrés Gimeno (Directora General d'Inclusió Educativa).

Sanitat

Vocal titular: Maria Amparo García Layunta (Directora General d'Assistència Sanitària).

Vocal suplent: Carmen López Delgado (Directora General de Recursos Humans).

Justícia

Vocal titular: Isabel Gemma Fajardo García (Secretària Autonòmica de Justícia i Administració Pública).

Vocal suplent: José García Añón (Director General de Reformes Democràtiques i Accés a la justícia).

Política migratòria i Serveis Socials

1.- Vocal titular: José de Lamo Pastor (Director General d'Igualtat en la diversitat).

Vocal suplent: Rubén Sancho Martínez (Secretari Autonòmic d'Igualtat i Diversitat).

2.- Vocal titular: Mercé Martínez i Llopis (Directora General d'Atenció Primària i Autonomia Personal)

Vocal suplent: Irene Gavidia Mir (Secretària Autònoma d'Atenció Primària i Serveis Socials).

Repte demogràfic i lluita contra la despoblació

Vocal titular: Elena Cebrián Calvo (Secretària Autònoma de Cohesió Territorial i Polítiques contra la Despoblació).

Vocal suplent: Daría Terrádez Salom (Directora General de Relacions amb la Unió Europea i l'Estat).

Economia, ocupació i estadística

Vocal titular: Enric Nomdedéu i Biosca (Secretari Autòmic d'Ocupació).

Vocal suplent: David González Martínez (Director de l'Institut Valencià d'Estadística).

Innovació

Vocal titular: Ángel Carbonell Barrachina (Director General de Ciència i Investigació).

Vocal suplent: Pilar Ezpeleta Piorno (Directora General d'Universitats).

Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica

Vocal titular: Marc Aparisi Martí (Director General de Coordinació Institucional de Vicepresidència Segona).

Vocal suplent:

c) Tres vocals en representació de les diputacions provincials de la Comunitat Valenciana

En representació de la Diputació de Castelló:

1.- Vocal titular: M.ª Lluïsa Monferrer Aguilera (Diputada delegada de Contractació, Compres, Escola Taurina i Joventut).

Vocal suplent: María Jiménez Román (Diputada delegada de Medi natural, BOP, Patrimoni i Expropiacions).

En representació de la Diputació de València:

1.- Vocal titular: Mentxu Balaguer Pastor (Diputada Delegada de Modernització Govern obert i Participació, Informàtica i Tecnologia, Cooperació Internacional).

Vocal suplent: Ramiro Rivera Gracia (Diputat Delegat de Prevenció d'Incendis, Desenvolupament Rural i Polítiques contra la Despoblació, Memòria Històrica).

En representació de la Diputació d'Alacant:

Vocal titular: Teresa Mª Belmonte Sánchez (Diputada Provincial de la Llar Provincial, Cooperació i Voluntariat).

Vocal suplent: Juan de Dios Navarro Caballero (Diputat Provincial d'Innovació, Agenda Digital, Contractació i Residents Internacionals).

d) Dues vocals en representació de municipis de més de 50.000 habitants i municipis de fins a 50.000 habitants:

1.- Vocal titular: María Dolores Galiana Pérez (Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament d'Elx)

2.- Vocal titular: Isabel Parra García (Regidora de l'Ajuntament d'Alcásser)

e) Un vocal en representació del Comité Econòmic i Social

1.- Vocal titular: Ángeles Cuenca García (Secretària del Comité Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana).

2.- Vocal suplent: Luís Ángel Montero Cuesta (Tècnic lletrat del Comité Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana).

2. Vocalies socials

a) Tres vocals en representació dels CEVEX que agrupen col·lectivitats implicades en polítiques de retorn:

1.- Vocal titular del CEVEX Valencians UK: Zahia Guidoum (Representant Valencians UK).

2.- Vocal titular del CEVEX Espai Valencià a Bèlgica: Raül Gascó (President de l'Espai Valencià a Bèlgica).

Vocal suplent del CEVEX Espai Valencià a Bèlgica: Lluís Maria Cervera (membre d'Espai Valencià a Bèlgica).

3.- Vocal titular del CEVEX Centre Valencià de Córdoba, Argentina: Lucas Sancho (Secretari del Centre Valencià de Córdoba, Argentina).

Vocal suplent del CEVEX Centre Valencià de Córdoba, Argentina: Ricardo Alberto Llobell (Membre del Centre Valencià de Córdoba, Argentina).

b) Tres vocals en representació de les entitats associatives que treballen en l'àmbit de la migració:

1.- Vocal titular de Marea Granada: Sol Trumbo Vila (Membre del col·lectiu Marea Granada).

Vocal suplent de Marea Granada: Óscar Hernández Rodrigo (Membre de col·lectiu Marea Granada).

2.- Vocal titular de CEAR: Jaume Durà Tohus (Responsable de l'equip jurídic i d'incidència política).

Vocal suplent de CEAR: Mercès Ena (Coordinadora territorial CEAR País Valencià).

c) Dues vocals en representació dels sindicats més representatius de la Comunitat Valenciana:

1.- Vocal titular: Pilar Mora Martínez (Secretària de Formació, Ocupació i Igualtat de Gènere d'Unió General de Treballadors-País Valencià).

Vocal suplent: Ismael Sáez Vaquero (Secretari General d'Unió General de Treballadors-País Valencià).

2.- Vocal titular: Isabel Barrajon De l'Amo (Secretaria de Moviments socials, Cooperació i Migracions de Comissions Obreres del País Valencià).

Vocal suplent: Tatiana Sapena Escrivà (Secretaria de la Dona, Polítiques LGTBI i Institucional de Comissions Obreres del País Valencià).

d) Dues vocals en representació d'associacions empresarials més representatives en la Comunitat Valenciana, en la Mesa de Diàleg Social de la Comunitat:

1.- Vocal titular: Inmaculada García Pardo

e) Dues vocals en representació de ciutadans o ciutadanes experts en la matèria de retorn, de l'àmbit acadèmic o professional o social:

1.- Vocal: Pilar Serrano Gallardo (Professora Doctora de la Universitat Autònoma de Madrid).

2.- Vocal: Carlos Pérez Vaca

3.- Vocal: David García López

e) Un vocal en representació del Consell de Cambres de Comerç de la Comunitat Valenciana:

1.- Vocal titular: José Vicente Morata Estragués (President del Consell de Cambres de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de la Comunitat Valenciana).

Vocal suplent: Lourdes Soriano Cabanes (Directora General del Consell de Cambres de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de la Comunitat Valenciana).

Segon.- Nomenar com a Secretària del Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn a la Comunitat Valenciana:

1.Titular: Mª Pilar Navío Herrero, Cap del Servei de Relacions Institucionals i Suport a les Persones Valencianes en l'Exterior

Suplent: Ana Ródenas Peris, Subdirectora de Participació Ciutadana

A València, en la data de la signatura digital

La consellera de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica i presidenta del Fòrum per al Disseny de l'Estratègia de Retorn a la Comunitat Valenciana

Aportaciones concepto de persona valenciana en el exterior y persona valenciana retornada. Certificado

A partir del 1er Taller y de las aportaciones realizadas a través de los cuestionarios habilitados, se han recibido las siguientes aportaciones respecto al concepto de persona retornada y a la conveniencia o no de la emisión del Certificado.

A partir de ellas, el FORO debe consensuar y definir:

- El concepto de persona retornada a contemplar en la Estrategia
- La necesidad y/o conveniencia de la emisión de Certificado de persona valenciana retornada.

Proyecto de Ley de Participación Ciudadana de la CV y Fomento del Asociacionismo (Disposición adicional 2ª)

Vínculo

Aportaciones Talleres + formularios online

Concepto de persona valenciana en el exterior

a. Valencianos y valencianas que residan temporalmente fuera de la CV y que estén empadronados en cualquier municipio de la CV.
 b. Valencianos y valencianas residentes en el extranjero que determinen como municipio de inscripción en las oficinas consulares españolas cualquiera de los municipios de la CV, que conserven la nacionalidad española.
 c. Personas nacidas en la CV que residan fuera de su territorio y su grupo familiar (ver pareja y descendientes)

Nacimiento en la CV
 +
 Tener y/o mantener la nacionalidad española
 +
 Residir fuera de la CV o en el extranjero

Otros vínculos
 - Español/a con última vecindad administrativa en la CV (Estatuto de Autonomía)
 - Español/a con un mínimo de años de vecindad a la CV (por ejemplo 10 años)
 - Vínculo cultural o idioma (valenciano)
 - Vínculo de carácter educativo o profesional (por ejemplo: haber residido en la CV con carácter formativo o laboral al menos 2 años, o un contrato laboral vigente)
 - Tener familiares residentes en la CV
 - Asilo político
 - Tener una propiedad inmobiliaria en la CV
 Situaciones excepcionales
 - Situación de vulnerabilidad
 - Precariedad laboral

Concepto de persona valenciana retornada

Valencianos y valencianas en el exterior que regresan a la CV para residir de manera estable, para lo cual deberán estar empadronados en un municipio de la CV

Regreso a la CV de manera estable

Pareja

Cónyuge no separado legalmente o pareja con la cual mantenga una unión análoga a la conyugal + que tenga nacionalidad española

Concepto amplio que dé cabida a todo tipo de parejas (formalizadas o no):
 - Parejas registradas en las embajadas
 - Parejas de hecho por declaración de los interesados + entrevista (si se considera necesaria)
 - Comprometidos, casados y convivientes. O relaciones de más de 2 años.

Descendientes

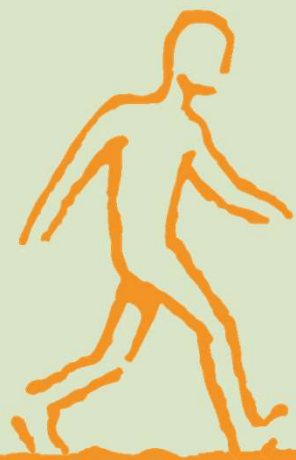
Descendencia hasta segundo grado de consanguinidad o afinidad + que tengan nacionalidad española

Proyecto de Ley Participación Ciudadana de la CV y Fomento del Asociacionismo (Disposición adicional 2ª):

“3. Reglamentariamente se establecerá el período de tiempo de residencia en el exterior, los requisitos y otras condiciones particulares para adquirir la condición de persona valenciana retornada, así como el procedimiento para la obtención del certificado...”

Naturaleza de la estancia	Residencial	6 meses
		1 año
		2 años
	Laboral	6 meses
		1 año
		2 años
Tiempo mínimo fuera de la CV	6 meses	
	1 año	
	2 años	
	Situación excepcional: sin requisito temporal	
Tiempo transcurrido desde el retorno a la CV	6 meses	
	1 año	
	2 años	

Certificado de Persona valenciana retornada

	Tiempo mínimo fuera de la CV			Efectos
	1 Persona valenciana retornada a la CV	2 Pareja	3 Descendiente	
Circunstancia que motiva la consideración como tal	Tiempo de residencia/trabajo fuera de la CV + fecha de retorno	Acreditación del vínculo con una persona valenciana retornada	Acreditación de vínculo con una persona valenciana retornada	<ul style="list-style-type: none">- Acreditación de la condición de Persona valenciana retornada en las AAPP valencianas- Consideración especial de la condición de Persona valenciana retornada en los programas y ayudas: eliminación de obstáculos (por ejemplo, certificado de empadronamiento o tiempo mínimo de residencia en la CV) y discriminación positiva

Aportaciones de los Talleres, formularios y encuesta dirigida a personas valencianas residentes en el exterior y retornadas a la CV

Asesoramiento y/o acompañamiento

Ofrecer ayuda e información a personas que quieren volver a la CV (idiomas, oportunidades, trámites administrativos, etc.)

Creación oficina o área para informar de manera ágil y directa de los trámites administrativos (obtención del DNI, resolver dudas, etc.)

Proporcionar información necesaria para la justificación de la ascendencia valenciana (descendientes de valencianos/as emigrados/as)

Elaborar una guía actualizada para conocer ofertas de trabajo, formación laboral de la GV, cursos de valenciano, ayudas de rehabilitación de viviendas, etc. Una guía real y actualizada podría ser de gran ayuda para las personas que quieren devolver. Para garantizar que esta información sea útil y accesible, tendrá que estar centralizada en un mismo punto y explicada de manera simple.

Ofrecer servicios telemáticos para que las personas que están fuera puedan ser atendidas, por ejemplo, el LABORA no atiende si no es presencial, por lo tanto, dificulta el acceso a algunos trámites para personas que viven fuera.

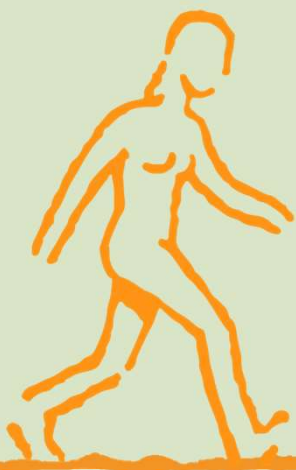
Servicio de seguimiento de la situación personal de la persona retornada en materia de asesoría y burocracia (Impuestos, salud, seguros, estudios de los/las hijos/as).

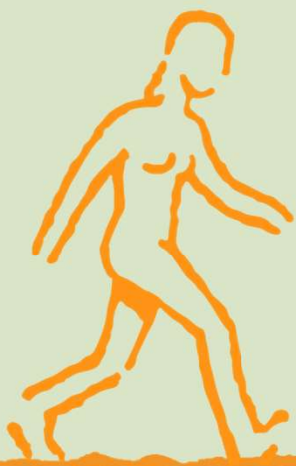
Posibilitar la facilidad de acceso a diferentes servicios por parte de las personas valencianas retornadas y sus familias: protocolos especiales de atención

El acompañamiento inicial, requiere ser proporcionado desde el punto de origen. El resto (educación, vivienda, etc.) puede ser planteado desde los organismos de la Comunidad o el lugar de destino.

Posibilitar que los consejos de residentes constituyan un nexo importante y fundamental entre la administración valenciana y la población.

Los CEVEX únicamente dirigen las solicitudes al consulado o embajada, no son capaces de dirigir a las personas hacia las administraciones valencianas para que se puedan informar.

Empleo

Orientación laboral específica para la persona valenciana que deseen volver a la CV, tanto en la Comunidad, como en el país de origen antes de retornar.

Contar con una base de datos de Currículums y bolsas de trabajo para facilitar que empresas interesadas puedan conocer el perfil de las personas valencianas que quieren retornar.

Organización de foros y webinars con empresas valencianas interesadas en emplear a personas valencianas en el exterior.

Ayudas al emprendimiento

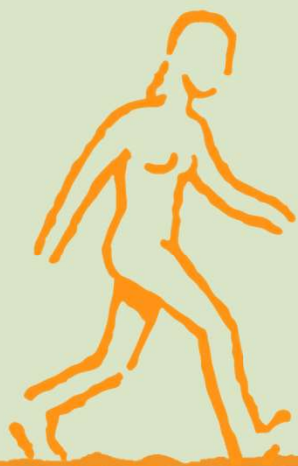
Incorporar en los programas de inserción laboral (EMCUJU, EMPUIJU, etc.) en ayuntamientos valencianos y en otros programas de ocupación, criterios que incentiven la contratación de candidatos valencianos retornados para facilitar su retorno.

Reconocer el trabajo realizado en el exterior (¿competencia estatal?) por lo que respecta a las ayudas para el paro o las pensiones (contar con prestaciones por desocupación puede ayudar a lanzarse a retornar).

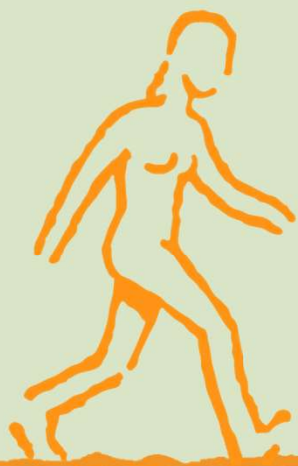
Creación de planes de retorno de personas altamente cualificadas favoreciendo los salarios competitivos.

Eliminación de barreras para personas valencianas emprendedoras que viven fuera y que quieren volver a la CV montando una empresa.

Computar el tiempo de trabajo desarrollado en las administraciones públicas de otros países como mérito acreditable en la hora de optar a puestos de trabajo en la administración valenciana.

Vivienda	Habilitar ayudas para el alquiler que faciliten el retorno.
Educación	Facilitar y agilizar la homologación de los títulos; en la actualidad es cara y compleja, y es necesaria para el acceso a trabajos habilitantes (¿competencia estatal?).
	Necesidad de contemplar el acceso no únicamente a la educación reglada, sino a la formación laboral en los programas que se diseñan y ejecutan.
Inclusión: ayudas económicas	Ayudas económicas extraordinarias para sufragar el retorno de las personas valencianas en el exterior que carecen de los recursos suficientes (dirigidas a asumir los costes de la mudanza o el establecimiento)
	Contemplar a la persona valenciana retornada en los programas de ayuda a la dependencia y en la renta valenciana de inclusión.
	Establecer una escala de prioridades para el reparto de las ayudas a los retornados: tiempo de residencia o de permanencia fuera, renta, etc.
Cultura e integración	Apoyo en la adaptación después de una larga estancia en el extranjero; tanto a la persona valenciana retornada, como al núcleo familiar.
	Apoyo lingüístico para las parejas, hijos e hijas.
	Mantenimiento de vínculos con las personas valencianas en el exterior.
	Ayudas económicas los primeros meses para cubrir los costes añadidos de volver sin demasiados recursos.

Sanidad	Contemplar medidas que den respuesta a los posibles impedimentos para atender sanitariamente a los familiares de las personas valencianas retornadas.
	Programas y medidas de apoyo psicológico y cuidado de la salud mental de la persona valenciana retornada (no siempre hay un deseo expreso de retorno o de dejar el lugar de origen)
Juventud	-
Otros	No existen centros relacionados con la UE que ayuden a retornar a la gente que trabaja en la administración de la UE.
	Hace falta incluir un apartado de personas mayores, puesto que muchas personas que emigraron a trabajar fuera ahora quieren volver.
	Tendríamos que incluir a personas dependientes que quieran retornar y contemplar sus casuísticas.
	Establecer una perspectiva de género, fundamentalmente para mujeres que hayan sido víctimas de la violencia de género en otros lugares.
Las personas retornadas que han estado trabajando fuera no tienen historial crediticio, que es necesario para emprender muchas acciones como por ejemplo acceder a un alquiler o pedir un préstamo.	

TÍTOL III. LA PARTICIPACIÓ DE VALENCIANS I VALENCIANES A L'EXTERIOR

Article 50. Foment i impuls de la participació ciutadana a l'exterior

1. La Generalitat facilitarà la participació efectiva de la ciutadania valenciana resident a l'exterior en les mateixes condicions i amb els mateixos requisits que les persones residents a la Comunitat Valenciana, i fomentará especialment la participació de la joventut, amb la finalitat de promoure la implicació en els assumptes públics valencians, així com la de propiciar el seu retorn.

2. Les persones titulars del dret a participar recollit en l'article 5.2 d'esta llei podran acreditar la seua condició mitjançant una declaració responsable.

Article 51. Fòrums de participació

1. La Generalitat donará suport al moviment associatiu de la ciutadania valenciana a l'exterior i fomentará la creació i el manteniment de l'activitat dels centres valencians a l'exterior (CEVEX), que tindran com a objectiu prioritari la preservació dels vincles sentimentals, afectius, socials i culturals amb el poble valencià, així com el foment del coneixement de la seua història, la seua llengua pròpia i la seua cultura.

2. També seran objectius prioritaris dels CEVEX la integració de la joventut resident a l'exterior, a fi d'assegurar el relleu generacional en estos centres, i la prestació dels serveis d'orientació i informació per a les persones joves allí desplaçades, especialment per a contribuir a facilitar-los el retorn a la Comunitat Valenciana.

3. A l'efecte d'esta llei, tindrà la consideració de CEVEX qualsevol associació vàlidament constituïda d'acord amb les normes vigents en el territori en el qual estiga situada, formada per una comunitat de valencians o valencianes assentada fora de la Comunitat Valenciana, que siga reconeguda com a tal pel Consell.

4. Els CEVEX podran constituir-se en federacions i confederacions a l'efecte de defensar i integrar els seus interessos i de facilitar el compliment conjunt i coordinat dels seus fins.

5. Els CEVEX, com a instruments de participació en la vida social, cultural i política de la Comunitat Valenciana, es consideraran com a entitats ciutadanes amb els drets que estableix esta llei.

6. La Generalitat facilitarà la comunicació i la interrelació entre els CEVEX i posará a la seua disposició els mitjans necessaris per a l'organització de trobades físiques i telemàtiques que fomenten la connexió entre si i el desenvolupament d'accions conjuntes, així com amb les persones valencianes no associades residents a l'exterior, per a afavorir-los la integració i proximitat.

Article 52. Suport a les persones valencianes a l'exterior

1. Els departaments del Consell amb competències en les matèries que puguen tindre incidència en este àmbit, prendran consideració especial a:

a) Les persones valencianes a l'exterior, en el disseny i el desenvolupament de les seues accions i programes, a l'efecte de facilitar l'accés als recursos públics i especialment per a afavorir-los el retorn a la Comunitat Valenciana.

b) Els CEVEX, en el disseny i el desenvolupament dels seus programes, a l'efecte de la seua presa en consideració en els àmbits econòmic, social i cultural, reconeixent l'especificitat pròpia dels CEVEX.

2. S'afavorirà la visibilitat de les activitats dels CEVEX entre la ciutadania de la Comunitat Valenciana per a la posada en valor i el reconeixement de la seua acció.

Article 53. Consell de Persones Valencianes a l'exterior

1. El Consell de Persones Valencianes a l'exterior exercirà les funcions consultives, col·laboratives i d'assessorament en l'Administració de la Generalitat, en relació amb els assumptes que afecten els drets i interessos de les comunitats valencianes a l'exterior i de les persones valencianes a l'exterior, amb especial consideració a afavorir el seu retorn.

2. La composició, l'organització i el règim de funcionament del Consell de Persones Valencianes a l'Exterior es regularà reglamentàriament, respectant el que estableix l'article 25 d'esta llei. Estaran representats els departaments del Consell i les administracions de la Comunitat Valenciana amb competències que puguen tindre incidència en l'àmbit de les persones valencianes a l'exterior, així com els CEVEX. Es comptarà també amb la representació de ciutadania valenciana activa en la matèria objecte d'este òrgan.

Article 54. Registre de persones valencianes a l'exterior

Amb la finalitat de facilitar la participació de la comunitat valenciana a l'exterior i de millorar la seua comunicació amb les administracions públiques valencianes, es crearà un registre electrònic de persones valencianes a l'exterior a través del portal de participació de la Generalitat.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Segona. Retorn a la Comunitat Valenciana

1. La Generalitat facilitarà el retorn a la Comunitat Valenciana de les persones valencianes residents a l'exterior i de les seues famílies, per al que durà a terme polítiques d'informació, orientació i seguiment del procés, per a aconseguir una plena integració en la societat valenciana.

2. En matèria de retorn, tindran la consideració de persones valencianes a l'exterior:

a. Els valencians i valencianes que residisquen temporalment fora de la Comunitat Valenciana i que estiguen empadronats en qualsevol dels municipis de la Comunitat Valenciana.

b. Els valencians i valencianes residents a l'estranger que determinen com a municipi d'inscripció en les oficines o les seccions consulars espanyoles qualsevol dels municipis de la Comunitat Valenciana i que conserven la nacionalitat espanyola.

c. Les persones nascudes a la Comunitat Valenciana que residisquen fora del seu territori i el seu grup familiar (entenent com a tal el o la cònjuge no separat legalment o la parella amb la qual mantinga una unió anàloga a la conjugal i la descendència fins al segon grau de consanguinitat o afinitat) i que tinguen nacionalitat espanyola.

3. Tindran la consideració de persones valencianes retornades els valencians i valencianes a l'exterior que tornen a la Comunitat Valenciana per a residir de manera estable, per al que hauran de tindre empadronament en un municipi de la Comunitat Valenciana.

4. Reglamentàriament s'establiran el període de temps de residència a l'exterior, els requisits i altres condicions particulars per a adquirir la condició de persona valenciana retornada, així com el procediment per a l'obtenció del certificat de persona valenciana a l'exterior i de persona valenciana retornada a la Comunitat Valenciana.